

Toelichting op het ontwerp- peilbesluit Polder Oudenhof (RL-N-12)

**voorheen
Polder Oudenhof-Noord (RL-N-13)
en Polder Oudenhof-Zuid (RL-N-12)**

Archimedesweg 1
postadres:
postbus 156
2300 AD Leiden

telefoon (071) 3 063 063
telefax (071) 5 123 916

RPS BCC B.V.
ing. A.J. Osté MSc.
mw. drs. L. van Buuren
Hoogheemraadschap van Rijnland
J.K.. Biesma

Versie 2, mei 2013
13.49592

Samenvatting

Inleiding

Het hoogheemraadschap van Rijnland (Rijnland) heeft diverse wettelijke taken en opgaven op het gebied van waterkwantiteit en waterkwaliteit, zoals opgenomen in de Waterwet, het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) en de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Een van deze opgaven is het herzien van peilbesluiten. Rijnland pakt deze opgaven zo veel mogelijk integraal op, afgestemd met de belanghebbenden in een gebiedsproces. Dit kan niet overal tegelijk. De planning en prioritering hiervan is onder andere, maar niet uitsluitend, afgestemd op de geldigheid van de peilbesluiten.

Voor sommige polders moet Rijnland dus het peilbesluit herzien in een gebied waar nog niet aan een integrale gebiedsstudie is begonnen. In die gevallen vraagt Rijnland verlenging van het peilbesluit aan. Dit is echter alleen mogelijk als het peilbesluit nog geldig is, nog niet eerder is verlengd en als de praktijksituatie goed overeenkomt met het vigerende peilbesluit.

Een aantal polders voldoet niet aan deze voorwaarden, waaronder de Polder Oudenhof. In de jaren zestig is het waterstaatkundige beheer van de Polder Oudenhof voor wat betreft het waterkwantiteitsbeheer door het toenmalige waterschap de Oudenhof overgedragen aan de gemeente Oegstgeest. Sindsdien is er geen geldig peilbesluit voor de Polder Oudenhof opgesteld. Op termijn gaat Rijnland alle gebieden waar het nog niet het waterkwantiteitsbeheer heeft, weer overnemen, waaronder de Polder Oudenhof. In 2009 zijn de gesprekken met de gemeente Oegstgeest voor de overname gestart. Parallel aan het overnameproces wordt door Rijnland een peilbesluit voorbereid. Uitgangspunt daarbij is om waar mogelijk de huidige praktijksituatie vast te leggen en bestaande knelpunten op te lossen. Echter, benodigde maatregelen moeten wel duurzaam zijn met het oog op ruimtelijke ontwikkelingen. Indien er geen redenen zijn tot aanpassen van het peil, dan stelt Rijnland peilen vast die goed overeenkomen met zowel de in de praktijk gehanteerde peilen als de vigerende peilen. Hierbij wordt ook de administratieve aanpassing in verband met de NAP-correctie meegenomen (zie paragraaf 1.4).

Een samenvatting van de relevante gegevens voor dit peilbesluit is weergegeven in onderstaande tabel.

peilgebied RL-N-12	
oppervlakte	57 ha
bodemsoort	zandig freatisch pakket met matige doorlatendheid
grondgebruik	bebouwing (64%)
maaiveldhoogte	NAP +0,10 m
gemiddelde maaiveldddaling	niet bekend
vorig peilbesluit	geen peilbesluit
praktijkpeil	NAP -0,85 m
peilvoorstel	NAP -0,85 m
gemiddelde drooglegging	0,95 m

Begrenzing

De begrenzing van de polder en tevens peilgebied wordt aangepast aan de praktijksituatie. Volgens de in het verleden vastgestelde begrenzing bestaat het gebied uit twee kleinere polders, namelijk Polder Oudenhof-Noord (RL-N-13) en Polder Oudenhof-Zuid (RL-N-12). In de praktijk zijn de twee polders echter door een hemelwaterriool met elkaar verbonden. De woonwijk in het tussenliggende gebied heeft geen oppervlaktewater (de vijver in het midden is geen onderdeel van het oppervlaktewatersysteem), maar een deel van het hemelwater wordt afgevoerd via het hemelwaterriool waardoor de woonwijk wel verbonden is met het watersysteem in de polders. De nieuwe polder en het peilgebied krijgen de code RL-N-12.

Peilafweging

Voor de Polder Oudenhof wordt voorgesteld om het praktijkpeil te handhaven. De afweging is goed afgestemd op de huidige bebouwing. Bij een peilverhoging zou de kans op hoge grondwaterstanden toe kunnen nemen, waardoor meer overlast ontstaat door natte kruipruimten. Bij een peilverlaging zou de kans op grondwateroverlast in een strook van hooguit 10 m rondom de watergangen mogelijk iets

kunnen afnemen, maar het knelpunt ten aanzien van grondwateroverlast wordt hiermee niet opgelost. Tevens kan bij een peilverlaging schade aan de op staal gefundeerde huizen ontstaan. Daarnaast zou een peilverhoging voor de beukenbomen in het Bos van Wijckersloot niet gewenst zijn en is een peilverlaging niet gewenst vanwege de bescherming van archeologische waarden in de bodem en de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing.

Knelpunten

Het knelpunt ten aanzien van de begrenzing van de polder wordt opgelost door de polderbegrenzing aan de praktijksituatie aan te passen. Het knelpunt ten aanzien van de grondwateroverlast kan niet opgelost worden door het peilbesluit, hiervoor zijn andere maatregelen nodig zoals het graven van extra oppervlaktewater of het aanleggen van drainage. De overige knelpunten worden eveneens niet opgelost door het peilbesluit, maar worden meegenomen bij de maatregelen in het kader van de overdracht van het waterbeheer of bij nieuwbouwprojecten.

Peilvoorstel

Voor de Polder Oudenhof wordt voorgesteld om het praktijkpeil te handhaven en vast te leggen op NAP -0,85 m. Het knelpunt ten aanzien van de grondwateroverlast kan niet opgelost worden door een peilverlaging. Hiervoor zijn andere maatregelen nodig zoals het graven van extra oppervlaktewater of het aanleggen van drainage.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	4
1. Inleiding	6
1.1 Achtergrond peilbesluiten	6
1.2 Aanleiding peilbesluit Polder Oudenhof	6
1.3 Relatie met andere planprocessen	6
1.4 Correctie NAP-referentievlak, peilschalen en drukopnemers	6
1.5 Leeswijzer	7
2. Gebiedsbeschrijving	8
2.1 Ligging en begrenzing	8
2.2 Functies, bestemmingen en landgebruik	8
2.3 Ruimtelijke ontwikkelingen	9
2.4 Bodemgesteldheid	9
2.5 Hoogteligging en maaiveldddaling	10
2.6 Bebouwing	11
2.7 Landschap	11
2.8 Natuur	12
2.8.1 Natuurgebieden	12
2.8.2 Flora en fauna	12
2.9 Recreatie	12
2.10 Archeologische en cultuurhistorische waarden	12
3. Huidige waterhuishoudkundige situatie	14
3.1 Peilbeheer	14
3.1.1 Peilen en drooglegging	14
3.1.2 Peilafwijkingen	15
3.2 Watersysteem	15
3.2.1 Aan- en afvoer van water	15
3.2.2 Kwel en wegzijging	16
3.2.3 Grondwater	16
3.2.4 Waterbezwaar	17
3.3 Waterkwaliteit	17
3.4 Knelpunten	18
3.4.1 Peilen en peilvakken uit het vigerend peilbesluit	18
3.4.2 Inrichting	18
3.4.3 Waterkwaliteit/waterbezwaar	18
3.4.4 Waterkwaliteit en ecologie	18
3.4.5 Klachten ingelanden	18
4. Afweging	19
4.1 Inleiding	19
4.2 Uitgangspunten	19
4.2.1 Beleidskader	19
4.2.2 Specifieke uitgangspunten Polder Oudenhof	19
4.3 Variant 1 (praktijkpeil)	20
4.3.1 Beschrijving en afweging variant 1	20
4.3.2 Effecten variant 1	20
4.3.3 Benodigde maatregelen variant 1	22
4.4 Variant 2 (peilverlaging)	22
4.4.1 Beschrijving en afweging variant 2	22
4.4.2 Effecten variant 2	22
4.4.3 Benodigde maatregelen variant 2	24

5.	Ontwerp	25
5.1	Peilvoorstel.....	25
5.2	Procedure.....	25
5.3	Uitvoeren maatregelen en inwerkingtreding peilbesluit	25
Bijlage 1.	Beleid.....	27
B1.1	Ruimtelijk beleid	27
B1.1.1	Nationaal ruimtelijk beleid	27
B1.1.2	Provinciaal ruimtelijk beleid	27
B1.1.3	Gemeentelijk ruimtelijk beleid.....	27
B1.2	Waterbeleid	27
B1.2.1	Europees waterbeleid.....	27
B1.2.2	Nationaal waterbeleid	28
B1.2.3	Deelstroomgebiedsvisie Midden-Holland.....	29
B1.2.4	Provinciaal waterbeleid	29
B1.2.5	Waterbeheerplan Hoogheemraadschap van Rijnland	29
B1.3	Overig beleid.....	30
B1.3.1	Natuurwetgeving	30
B1.3.2	Verdrag van Malta.....	31
Bijlage 2.	Hoofdpunten uit het Beleidskader Peilbeheer Zuid-Holland	32
Bijlage 3.	Nota Peilbeheer	33
Kaart 1.	Ligging polder en indeling in peilvakken	
Kaart 2.	Structuurvisie	
Kaart 3.	Landgebruik	
Kaart 4.	Bodemgesteldheid	
Kaart 5.	Maaiveldhoogte	
Kaart 6.	Cultuurhistorische en archeologische waarden	
Kaart 7.	Huidige waterhuishoudkundige inrichting	
Kaart 8.	Drooglegging huidige situatie	
Kaart 9.	Toekomstige waterhuishoudkundige inrichting	

1. Inleiding

1.1 Achtergrond peilbesluiten

Als waterbeheerder van het oppervlaktewater is het Hoogheemraadschap van Rijnland (Rijnland) volgens de Waterwet verplicht peilbesluiten vast te stellen voor de gebieden onder zijn beheer. Een vastgesteld en actueel peilbesluit biedt aan belanghebbenden duidelijkheid en rechtszekerheid over de te handhaven peilen in het betreffende gebied. Het peilbesluit is een instructienorm die het hoogheemraadschap een inspanningsverplichting oplegt.

In een peilbesluit stelt het hoogheemraadschap de gewenste oppervlaktewaterpeilen vast voor het gebied waarvoor het besluit geldt. Dit gebied kan onderverdeeld zijn in meerdere peilgebieden, met voor elk peilgebied een ander peil. Het peilbeheer regelt de afwatering van het gebied en beïnvloedt daarmee de grondwaterstand. Het peilbesluit zelf geeft in ieder geval aan op welk gebied het besluit betrekking heeft, welk(e) peil(en) daar geldt(t)(en) en de periode waarvoor de in het peilbesluit opgenomen waterstanden gelden, bijvoorbeeld een zomer- en een winterpeil.

Het algemene bestuur van het hoogheemraadschap stelt, op grond van de Waterverordening Rijnland en na de termijn van terinzageliggig, het peilbesluit vast conform artikel 3.4 uit de Algemene wet bestuursrecht en de inspraakverordening van Rijnland. Tegen de vaststelling kan beroep worden ingesteld bij de Rechtbank (en eventueel hoger beroep bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State).

1.2 Aanleiding peilbesluit Polder Oudenhof

Rijnland heeft een plicht om peilbesluiten vast te stellen voor de gebieden waar Rijnland het waterstaatkundig beheer heeft. In de jaren zestig is het waterstaatkundige beheer van de Polder Oudenhof overgedragen door het toenmalige waterschap de Oudenhof naar de gemeente Oegstgeest. Sindsdien is er geen geldig peilbesluit voor de Polder Oudenhof opgesteld. Op termijn gaat Rijnland alle gebieden waar het nog niet het waterkwantiteitsbeheer heeft weer overnemen, waaronder de Polder Oudenhof. In 2009 zijn de gesprekken met de gemeente Oegstgeest gestart voor de overname. Parallel aan het overnameproces wordt door Rijnland een peilbesluit voorbereid. In verband met de actualisatie van het peilbesluit heeft RPS BCC B.V. in opdracht van Rijnland onderzoek verricht naar de gewenste waterpeilen. Uitgangspunt daarbij is om waar mogelijk de huidige praktijksituatie vast te leggen en bestaande knelpunten op te lossen. Echter, benodigde maatregelen moeten wel duurzaam zijn met het oog op ruimtelijke ontwikkelingen. Indien er geen redenen zijn tot aanpassen van het peil, dan stelt Rijnland peilen vast die goed overeenkomen met zowel de in de praktijk gehanteerde peilen als de vigerende peilen. Hierbij wordt ook de administratieve aanpassing in verband met de NAP-correctie meegenomen (zie paragraaf 1.4).

1.3 Relatie met andere planprocessen

Bij de peilbesluiten die worden opgesteld in het kader van een watergebiedsplan kijkt Rijnland ook naar eventuele de opgaven uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW, zie 3.2.4) en de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Bij dit peilbesluit worden deze beide opgepakt in andere programma's. Voorop staat wel dat het peilbesluit geen verslechtering van de huidige situatie tot gevolg mag hebben.

1.4 Correctie NAP-referentievlak, peilschalen en drukopnemers

Nederland kantelt, dit houdt in dat het westen van het land heel langzaam lager komt te liggen ten opzichte van een denkbeeldig referentievlak, het NAP-referentievlak. Het referentievlak blijft gelijk, maar de meetpunten (de peilmerken) zakken wel. Rijkswaterstaat heeft in 2005 een correctie uitgevoerd op de peilmerken van dat NAP-referentievlak. In het beheergebied van Rijnland bedraagt de correctie -2 cm. Dit betekent dat alle hoogten (peilmerken, hoogtemetingen en waterpeilen) een nieuwe NAP-waarde krijgen (2 cm lager dan voorheen), maar dat er in de praktijk niets verandert. De

drooglegging blijft gelijk, omdat heel West-Nederland, dus zowel het maaiveld als het waterpeil, is gedaald. Beide krijgen in getalwaarde wel een lagere NAP-hoogte.

In (de toelichting bij) het voorliggende peilbesluit is de genoemde correctie doorgevoerd in de maaiveldhoogtemetingen. De Verenigde Vergadering van Rijnland heeft op 5 november 2008 besloten om alle peilbesluiten administratief aan te passen aan de NAP-correctie. Dit betekent dat de peilen gelijk blijven, maar dat de getalswaarde die erbij hoort 2 cm lager ligt.

Naar aanleiding van de NAP-correctie zijn alle peilschalen en drukopnemers in het Rijnlandse beheergebied opnieuw ingemeten en op correcte hoogte gehangen. Hieruit is gebleken dat een deel van de peilschalen en drukopnemers niet alleen voor NAP gecorrigeerd moest worden, maar ook voor een onjuiste ophanging. Bijvoorbeeld door verzakking als gevolg van een montage aan een instabiele constructie. Onjuiste ophanging kan te laag of te hoog zijn, waardoor de correctie respectievelijk groter of kleiner kan zijn dan de NAP-correctie. Het is zelfs mogelijk dat een peilschaal of drukopnemer meer dan 2 cm te hoog hing, waardoor deze naar beneden gecorrigeerd moet worden.

De voorgestelde peilen gaan uit van het gecorrigeerde NAP. De praktijkpeilen zijn gecorrigeerd voor de verhangen van de peilschaal of drukopnemer. Dit kan betekenen dat de getalswaarden van de praktijkpeilen niet overeenkomen met de peilen uit het voorgaande peilbesluit. Het corrigeren van de praktijkpeilen, als gevolg van het verhangen van de peilschalen, heeft ook tot gevolg dat de drooglegging opnieuw berekend moet worden. De maaiveldhoogte blijft namelijk op het (gecorrigeerde) AHN niveau terwijl het praktijkpeil een andere waarde heeft dan eerder werd aangenomen. De herberekende drooglegging wordt ook weer getoetst aan de droogleggingsrichtlijnen.

1.5 Leeswijzer

Dit peilbesluit is zo opgesteld, dat met groot lees- en gebruiksgemak de relevante informatie voor het peilbesluit uit overzichtelijke kaarten en tabellen gehaald kan worden. De nadruk ligt in het peilbesluit op presentatie van de informatie in overzichtelijke kaarten en tabellen en in mindere mate op een beschrijving per peilvak.

Wanneer er in de tekst gerefereerd wordt aan een kaart dan is deze referentie in de tekst vetgedrukt, zodat in één oogopslag duidelijk is welke kaart hoort bij de desbetreffende tabel of paragraaf. Deze kaart is te vinden in de bijlage.

Hoofdstuk 2 geeft een algemene beschrijving van het gebied, waarin onder andere de bodemgesteldheid, de aanwezige functies en vormen van landgebruik en de maaiveldhoogte aan bod komen. De huidige waterhuishoudkundige situatie is beschreven in hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 4 beschrijft de uitgangspunten voor de peilafweging en de mogelijke varianten van de nieuwe waterhuishoudkundige situatie, inclusief de benodigde maatregelen en de effecten hiervan. Hoofdstuk 5 ten slotte geeft de voorkeursvariant en de afweging waarom voor deze variant is gekozen. Tevens gaat dit hoofdstuk in op het monitoren en de evaluatie van het peilbeheer.

2. Gebiedsbeschrijving

Hoofdstuk 2 beschrijft de kenmerken van de polder, zoals bodemsoort, landgebruik en maaiveldhoogte en het relevante beleid zoals de structuurvisie en bestemmingsplannen.

2.1 Ligging en begrenzing

Polder Oudenhof ligt in de woonwijken Oranjepark en Prinsessenwijk van de gemeente Oegstgeest in de provincie Zuid-Holland. De polder wordt begrensd door de Leidsestraatweg, Geversstraat, Rhijngeesterstraatweg, Duinzichtstraat, Wijtenbachweg, Lijtweg, Prins Bernhardlaan en Warmonderweg. Polder Oudenhof bestaat uit één peilgebied met een oppervlakte van 57 ha. De ligging van de polder en de begrenzing van het peilgebied is weergegeven op **kaart 1**. Dit betreft de praktijksituatie, er is geen vigerend peilbesluit.

Op kaart 1 is ook de in het verleden vastgestelde begrenzing weergegeven. Volgens de vastgestelde begrenzing bestaat het gebied uit twee kleinere polders, namelijk Polder Oudenhof Noord (RL-N-13) met een oppervlakte van 13 ha en Polder Oudenhof-Zuid (RL-N-12) met een oppervlakte van 7 ha. In de praktijk zijn de twee polders echter door een hemelwaterriool met elkaar verbonden. De woonwijk in het tussenliggende gebied heeft geen oppervlaktewater (de vijver in het midden is geen onderdeel van het oppervlaktewatersysteem), maar een deel van het hemelwater wordt afgevoerd via het hemelwaterriool waardoor de woonwijk wel verbonden is met het watersysteem in de polders. Rondom het hemelwaterriool wordt het water van de weg en ongeveer 20% van de daken van de woningen via het hemelwaterriool afgevoerd. Uitgangspunt is zo veel mogelijk de huidige praktijksituatie vast te leggen, daarom wordt in deze toelichting het grotere praktijkpeilgebied als geheel beschreven. De nieuwe polder en het peilgebied krijgen de code RL-N-12.

2.2 Functies, bestemmingen en landgebruik

Het algemene en gebiedsgerichte beleid van rijksoverheid, provincie, gemeente en hoogheemraadschap, voor zover relevant voor dit peilbesluit, is beschreven in bijlage 1. In deze paragraaf worden de concrete functies en bestemmingen uit dit beleid beschreven voor de Polder Oudenhof.

Op de functiekaart bij de Structuurvisie Zuid-Holland is aan het grootste deel van de Polder Oudenhof de functie stedelijk gebied toegekend en aan het Bos van Wijckersloot de functie stedelijk park. Een uitsnede uit de functiekaart bij de structuurvisie is weergegeven op **kaart 2**. De toegekende kwaliteiten zijn stedelijk netwerk en stedelijk groen.

Het bestemmingsplan Oranje Nassau van de gemeente Oegstgeest vormt een nadere uitwerking van het voormalige streekplan of de huidige structuurvisie en is hier ook aan getoetst. De hoofdfuncties van het bestemmingsplan komen overeen met die van de structuurvisie. Het grootste deel van de polder heeft stedelijke bestemmingen zoals wonen, detailhandel, horeca en verkeer. Het Bos van Wijckersloot en het Hendrik Kraemerpark hebben de bestemming groen. Het terrein van de sportvereniging A.S.C. heeft de bestemming sport, maar voor dit gebied is tevens een wijzigingsbevoegdheid opgenomen in verband met de geplande ruimtelijke ontwikkeling, zie paragraaf 2.3. De hele polder heeft de dubbelbestemming archeologische waarde, zie ook paragraaf 2.10.

Op **kaart 3** wordt het landgebruik ruimtelijk weergegeven. Deze kaart is gemaakt op basis van het landelijke Landgebruiksbestand Nederland, versie 6 (LGN6). De gegevens uit dit bestand zijn gebaseerd op satellietbeelden uit 2007 en 2008 en geven het werkelijke landgebruik op dat moment weer. In tabel 2.1 is per peilvak de oppervlakte per type landgebruik weergegeven. Hieruit blijkt dat de polder bestaat uit bebouwing afgewisseld met stedelijk groen (bos en gras) en water. De aaneengesloten groene gebieden betreffen van noord naar zuid het Bos van Wijckersloot, het A.S.C.-terrein en het Hendrik Kraemerpark. Het water ligt voornamelijk in het Bos van Wijckersloot en het Hendrik Kraemerpark. Aan de randen van de polder liggen hoofdwegen.

tabel 2.1 Landgebruik per peilvak volgens LGN6

landgebruik	peilvak	ha	%
bebouwing in primair stedelijk gebied		37	64
bos in primair stedelijk gebied		6	11
gras in primair stedelijk gebied		10	18
hoofdwegen		3	6
zoet water *		1	1
totaal		57	100

*) Het LGN-bestand is te grof voor een nauwkeurige schatting van de hoeveelheid open water. Smalle watergangen worden niet waargenomen in het LGN-bestand.

2.3 Ruimtelijke ontwikkelingen

In de Structuurvisie Oegstgeest 2005 – 2020 zijn de sportvelden van A.S.C. opgenomen als locatie die voor woningbouw in aanmerking kan komen. De gemeenteraad heeft ingestemd met de verhuizing van de sportvereniging A.S.C. naar een nieuwe locatie buiten de polder en woningbouw op de huidige locatie. Bij het opstellen van het bestemmingsplan was het inrichtingsplan nog niet bekend, daarom zijn geen directe bouwtitels in het bestemmingsplan opgenomen. In plaats daarvan zal de ontwikkeling mogelijk gemaakt worden door middel van een wijzigingsbevoegdheid. In de huidige situatie worden de sportvelden nog door de sportvereniging gebruikt.

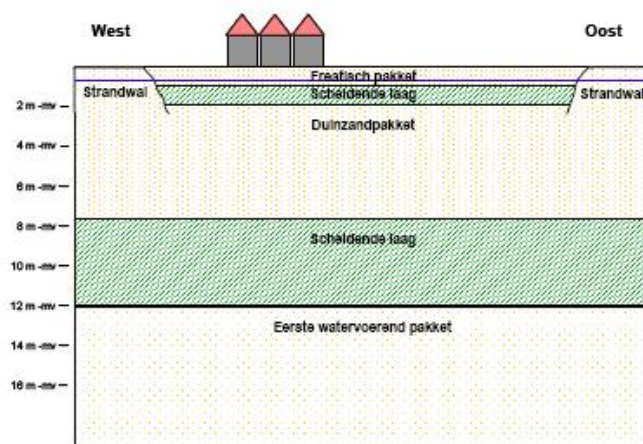
Bij de overdracht van het stedelijk water van gemeente Oegstgeest naar Rijnland is een gemeenschappelijke visie op het watersysteem geformuleerd. Hieruit volgen diverse maatregelen om het watersysteem te verbeteren. De belangrijkste maatregelen ten aanzien van het peilbeheer zijn:

- Vergroten van de gemalen Oudenhof-Noord en Oudenhof-Zuid.
- Het bestaande hemelwaterriool vervangen door een duikerverbinding met een diameter van ten minste 800 mm.
- Toekomstige oppervlaktewater op het A.S.C.-terrein verbinden met het hemelwaterriool of de nieuwe duikerverbinding.
- Aanleggen regelbare inlaatvoorziening bij zowel gemaal Oudenhof-Noord als Oudenhof-Zuid.
- Oplossen van enkele knelpunten bij de boezemwatergangen ten zuiden van de Leidsestraatweg ten behoeve van de afvoer van gemaal Oudenhof-Zuid.

2.4 Bodemgesteldheid

Door de aanwezigheid van bebouwing is de bodem van Polder Oudenhof niet gekarteerd op de bodemkaart (DLO-SC, 1992 en DLO-SC, 1982), zie **kaart 4**. Uit de ontstaansgeschiedenis van Oegstgeest blijkt dat Polder Oudenhof op een oude strandvlakte ligt tussen twee oude strandwallen. Tussen de strandwallen werd veen gevormd op de strand- en duinafzettingen. Vanaf ongeveer 2.500 jaar geleden begon de monding van de Oude Rijn zich te verbreden. Als gevolg van de toegenomen afwatering stagneerde de veenvorming en het verdroogde veen klonk in. Tijdens nieuwe overstromingen werd klei op de veenlagen afgezet. De veen-kleilaag functioneert als hydraulisch scheidende laag tussen het freatisch pakket en het strand- en duinzandpakket. De ondiepe bodem is opgebouwd uit een relatief dun, zandig freatisch pakket met een matige doorlatendheid. In deze bodemlaag heeft menselijk ingrijpen plaatsgevonden. Bovenstaande bodemopbouw is schematisch weergegeven in figuur 2.1.

Voor de aanleg van de bebouwing is een groot deel van het gebied met zand opgehoogd. Volgens het Beleidskader Peilbeheer Zuid-Holland is sprake van een veenbodem als in de bovenste 80 cm van het bodemprofiel 40 cm veen voorkomt. Volgens deze definitie kan de Polder Oudenhof dus niet tot de veengebieden gerekend worden.

figuur 2.1 Schematische weergave van de bodemopbouw

2.5 Hoogteligging en maaiveld daling

Voor de bepaling van de maaiveldhoogte is uitgegaan van het Actueel Hoogtebestand Nederland versie 2 (AHN-2), hierin zijn maaiveldhoogtemetingen beschikbaar die met laseraltimetrie zijn bepaald. De metingen in het beheergebied van Rijnland zijn uitgevoerd in de winterperiode van 2008 en zijn dus gebaseerd op de gecorrigeerde NAP-peilmerken. Het AHN-2 is gefilterd op bebouwing en andere afwijkende hoogten. Door de grote meetdichtheid (gemiddeld 6 tot 10 meetpunten/m²) is het AHN-2 na filtering ook geschikt voor de bepaling van de maaiveldhoogte in het stedelijk gebied.

Op **kaart 5** zijn de hoogtemetingen van het AHN-2 ruimtelijk weergegeven. De hoogste gedeelten liggen langs de westgrens, noordgrens en zuidgrens van de polder. In het midden en oosten van de polder liggen de lagere gedeelten. De hoogte van de wegen ligt over het algemeen tussen NAP -0,25 m en NAP +0,25 m. In onderstaande tabel zijn de gemiddelde maaiveldhoogte en de hoogteligging van het hoogste en laagste punt in de polder aangegeven. De minimumhoogte betreft enkele lage waarden in het AHN-2.

tabel 2.2 Maaiveldhoogtegegevens AHN-2

gebied	oppervlakte (ha)	gemiddelde maaiveldhoogte AHN-2 2008 (m t.o.v. NAP)	minimum (m t.o.v. NAP)	maximum (m t.o.v. NAP)	standaard-afwijking* (m)
polder RL-N-12	57	+0,10	-1,92	+1,53	0,23
Oudenhof-Noord	7	+0,22	-0,62	+0,88	0,21
Oudenhof-Zuid	13	+0,13	-1,91	+1,02	0,23

*) De standaardafwijking is een maat voor de spreiding van de waarden rond het gemiddelde. Een kleine standaardafwijking betekent dat het grootste deel van de waarden dicht bij het gemiddelde ligt. Bovenstaande standaardafwijking is relatief groot (0,23 m). Dit is het gevolg van het grote verschil tussen de minimum- en maximumwaarde in combinatie met een relatief kleine oppervlakte van de polder (oppervlakte is 57 ha).

Volgens onderzoek van Tauw (2008) varieert de maaiveldhoogte binnen de polder van NAP -0,20 m tot NAP +0,30 m. Gemiddeld ligt het maaiveld op NAP-niveau. Het A.S.C.-terrein heeft gemiddeld een lager maaiveld dan de gebieden Oudenhof-Noord en Zuid, zie onderstaande tabel. Deze maaiveldhoogten komen goed overeen met de maaiveldhoogten volgens het AHN-2.

tabel 2.3 Maaiveldhoogtegegevens Tauw

gebied	gemeten oppervlakte (ha)	gemiddelde maaiveldhoogte Tauw 2008 (m t.o.v. NAP)	standaard-afwijking* (m)
Oudenhof Noord	5	+0,11	0,12
Oudenhof Zuid	13	+0,08	0,28
A.S.C.-terrein	10	-0,16	0,07

*) De standaardafwijking is een maat voor de spreiding van de waarden rond het gemiddelde, zie ook tabel 2.2.

In het AHN-2 en het onderzoek van Tauw zijn de vloerhoogten van de woningen niet meegenomen. Naar verwachting liggen de woningen hoger dan de aangrenzende tuinen en wegen. De gemeente Oegstgeest heeft in maart 2010 steekproefsgewijs de vloerhoogten van enkele woningen gemeten. Deze woningen liggen verspreid over de gebieden Oudenhof-Noord en Zuid. Hieruit blijkt dat de woningen aan de oostkant van Oudenhof-Noord een vloerhoogte hebben van ongeveer NAP +0,50 m. De vloerhoogten van de woningen aan de noordrand van Oudenhof-Zuid liggen op NAP-niveau.

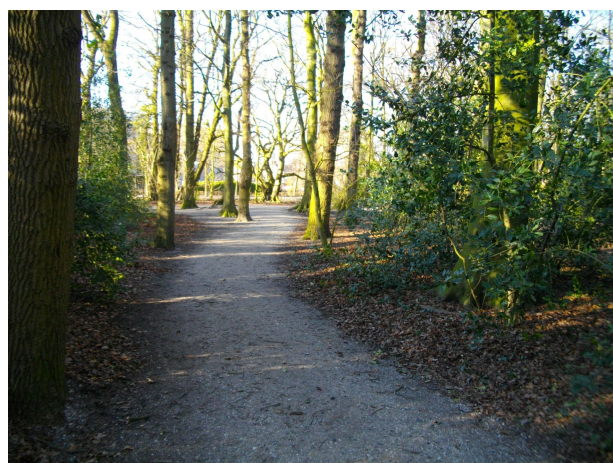
Van de polder Oudenhof zijn geen oude maaiveldhoogten bekend. Hierdoor kan niet bepaald worden of en in welke mate sprake is van maaiveldval.

2.6 Bebouwing

De woningen in het Oranjepark ten noorden van de Kempenaerstraat en ten westen van de Terweeweg zijn in de periode 1915 tot 1935 gebouwd. Deze woningen zijn voor het grootste deel op staal gefundeerd. Het overige deel van de polder, de Prinsessenwijk, is na 1950 bebouwd. Deze woningen zijn voor het grootste deel op betonnen palen gefundeerd. Bij de gemeente Oegstgeest zijn geen woningen met houten paalfunderingen bekend. De op staal gefundeerde woningen hebben over het algemeen een grotere gebouwzetting dan woningen op betonnen paalfunderingen. De bebouwing in het Oranjepark is gevoelig voor schade als gevolg van peilverlagingen. Indien het voorstel een peilverlaging inhoudt, moet de kans op schade aan deze bebouwing nader onderzocht worden.

2.7 Landschap

Het gebied bestaat voor het grootste deel uit bebouwd gebied met woonwijken. Het bebouwd gebied heeft een groen karakter door de laanbeplanting en het groen dat aanwezig is in de voor- en zijtuinen van de woningen. Het groene karakter van Polder Oudenhof wordt versterkt door twee parken.

Bos van Wijckersloot

Aan de noordkant ligt het Bos van Wijckersloot. Dit oude loofbomenbos maakte oorspronkelijk deel uit van de buitenplaats Duinzigt dat uit de 18^e eeuw dateert. In het bos bevindt zich een korte statige beukenlaan en er zijn mooie bochtige paden met imposante eiken. Verder ligt aan de zuidkant van de polder het Hendrik Kraemerpark rondom het voormalige zendingshuis. De structuur en de openheid van het terrein rond de zendingsschool zijn grotendeels nog intact en als zodanig goed zichtbaar. Een deel van de polder is aangemerkt als cultuurhistorisch waardevol gebied, zie ook paragraaf 2.10.

2.8 Natuur

2.8.1 Natuurgebieden

Het Bos van Wijckersloot aan de noordkant van de polder is onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Op de natuurdoeltypenkaart van de provincie is het bos aangemerkt als bosgemeenschap van de duinzoom. De natuurdoeltypen zijn natuurbos (50%) en park- en stinzenbos (50%). Sinds 1948 is het bos in eigendom van de gemeente Oegstgeest. Nadien is er niet veel gekapt en heeft het bos zich kunnen ontwikkelen tot een dicht bos met hoogopgaande bomen, een kathedraalbos.

In het groenbeleidsplan van de gemeente Oegstgeest is naast het Bos van Wijckersloot ook het Hendrik Kraemerpark een belangrijk groen element.

2.8.2 Flora en fauna

In het Bos van Wijckersloot staan voornamelijk eiken en beuken, van zeer jong tot zeer oud en sommige bomen zijn monumentaal. De onderbegroeiing bestaat voornamelijk uit hultst en er zijn locaties met stinzenplanten. Het bos wordt dicht bevolkt door allerlei kleine zangvogels, spechten, duiven en kraaien. Verder zijn vier soorten vleermuizen gesignaleerd en diverse soorten vlinders en libellen. De beuken zijn gevoelig voor hoge grondwaterstanden en grote fluctuaties van de grondwaterstanden. Een peilverhoging is hier dus niet gewenst.

In het Hendrik Kraemerpark rondom de zendingsschool is sprake van een grote soortenrijkdom aan vegetatie. De gemeente heeft bij het opstellen van het bestemmingsplan het Natuurloket geraadpleegd. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat in het betreffende kilometerhok (092-465) uitgebreid onderzoek is verricht naar planten, amfibieën en libellen. De onderzoeksgegevens zijn verzameld van 1991 tot 2006. Andere soortgroepen zijn slechts beperkt onderzocht en naar zoogdieren is geen onderzoek gedaan. Alleen van planten en amfibieën zijn van ieder vier algemeen beschermde soorten (Tabel 1) aangetroffen.

2.9 Recreatie

Het Bos van Wijckersloot heeft de functie stedelijk groen. Naast natuurgebied is dit park ook bestemd voor recreatief gebruik.

2.10 Archeologische en cultuurhistorische waarden

Waardevolle structuren (archeologie, landschap en nederzettingen) en objecten in Zuid-Holland zijn in kaart gebracht via de cultuurhistorische waardebeoordeling uit de beleidsnota Cultuurhistorische Hoofdstructuur van de Provincie Zuid-Holland (PZH, 2005). Daarnaast zijn in het kader van het Verdrag van Malta en de herziening van de Monumentenwet archeologische attentiegebieden aangewezen waar ruimtelijke ingrepen alleen onder bepaalde voorwaarden zijn toegestaan. Dit is mede gedaan op basis van archeologische vindplaatsen en gebieden waar archeologische sporen waarschijnlijk zijn. Voor de archeologische waarden wordt zo veel mogelijk gestreefd naar behoud in situ.

Op **kaart 6** zijn de archeologische en cultuurhistorische waarden voor de Polder Oudenhof ruimtelijk weergegeven. Hieruit blijkt dat het gebied ten noorden van de Kempenaerstraat en ten westen van de Terweeweg een hoge trefkans heeft op archeologische sporen in de bodem. Het overige deel van de polder heeft een middelhoge trefkans. Op de archeologische waardenkaart Oegstgeest bij het bestemmingsplan heeft alleen een strook in het midden van de polder langs de Lijtweg en Terweeweg een hoge archeologische verwachting en het overige deel een gematigde archeologische verwachting. Vanwege de archeologische verwachting is de hele polder op de bestemmingsplankaart mede bestemd voor de bescherming van archeologische waarden, het behoud en de kartering van het bodemarchief en het veilig stellen van eventuele bodemvondsten. Dit houdt onder andere in dat het verboden is het waterpeil te verlagen zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning.

Het gebied ten noorden van de Kempenaerstraat en ten westen van de Terweeweg inclusief het Bos van Wijckersloot heeft zowel op de provinciale als de gemeentelijke kaart een hoge cultuurhistorische

waarde. De structuur van het gebied is nog intact en de bebouwing die dateert van 1915 tot 1935 is nog redelijk gaaf. Een gedeelte van dit gebied direct ten zuiden van het Bos van Wijckersloot is tevens beschermd dorpsgezicht genaamd Oranjewijk. Het beschermde dorpsgezicht Oranjewijk omvat de in de periode 1915-1930 in fasen planmatig gegroeide villa-achtige woonwijk, die gedeeltelijk wordt aangeduid als Oranjepark (omgeving Oranjelaan) en Julianapark (omgeving Nassaulaan).

Het Hendrik Kraemerpark inclusief het terrein van de voormalige zendingsschool heeft een zeer hoge cultuurhistorische waarde. De zendingsschool werd in de periode 1915-1917 gebouwd achter al enige bestaande woningen aan de Leidsestraatweg. Het weidegebied ter plaatse van de school werd in dezelfde tijd ingericht als een tuin met landschappelijke en functionele elementen.

Een aantal adressen in de cultuurhistorisch waardevolle gebieden zijn beschermd rijksmonument en diverse adressen zijn beschermd gemeentelijk monument. Het betreft voornamelijk gebouwen, maar ook de parken en entrees van enkele woongebieden. Het uitgangspunt is dat de cultuurhistorisch waardevolle objecten gehandhaafd moeten worden.

Voormalige zendingsschool Hendrik Kraemerpark

3. Huidige waterhuishoudkundige situatie

Kaart 7 geeft een overzicht van de huidige waterhuishoudkundige inrichting van de Polder Oudenhof. Op deze kaart zijn naast de gebiedsindeling in peilvakken en de watergangen ook de kunstwerken aangegeven. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op verschillende aspecten van de huidige waterhuishoudkundige situatie.

3.1 Peilbeheer

3.1.1 Peilen en drooglegging

Tijdens het opstellen van dit peilbesluit is de gemeente Oegstgeest de waterkwantiteitsbeheerder, de gemeente heeft geen peil vastgelegd.

In de gebieden Oudenhof-Noord en Oudenhof-Zuid staat een peilschaal waar het peil elk uur wordt afgelezen met behulp van een automatisch meetsysteem. De metingen zijn gestart in mei 2009. De gemiddelde praktijkpeilen in de jaren 2011 en 2012 zijn weergegeven in tabel 3.1. Deze peilen zijn aangepast aan de NAP-correctie en de peilschaalcorrectie. Hieruit blijkt dat het gemiddelde peil voor de beide gebieden NAP - 0,85 m.

tabel 3.1 Praktijkpeilen

gebied	oppervlak (ha)	praktijkpeilen (m t.o.v. NAP)		gecorrigeerde praktijkpeilen (m t.o.v. NAP)
		2011	2012	
Oudenhof-Noord	13	-0,82	-0,84	-0,83
Oudenhof-Zuid	7	-0,84	-0,88	-0,86
gemiddelde				-0,85

In tabel 3.2 is het gemiddelde peil vergeleken met de gemiddelde maaiveldhoogte. De daaruit volgende gemiddelde drooglegging is eveneens weergegeven in de tabel. De drooglegging is gedefinieerd als het hoogteverschil tussen het maaiveld en het waterpeil in de watergangen. Het waterpeil in de watergangen beïnvloedt de grondwaterstand van de omliggende gronden. De invloed van het oppervlaktewater op het grondwater laat zich zien in de opbolling van het grondwater in een perceel. De hoogte van de opbolling is onder andere afhankelijk van de bodemsoort en breedte van de percelen. De gewenste drooglegging is afhankelijk van het bodemtype en het landgebruik. Op **kaart 8** is een ruimtelijk beeld gegeven van de drooglegging. Voor nieuw aan te leggen stedelijke gebieden hanteert Rijnland een richtwaarde van 1,20 m voor de drooglegging ter voorkoming van wateroverlast. De drooglegging van de woningen in Oudenhof-Noord voldoet aan deze richtwaarde, maar de drooglegging van de woningen in Oudenhof-Zuid is kleiner dan de richtwaarde.

tabel 3.2 Peilen, maaiveldhoogten, vloerhoogten en daaruit volgende drooglegging

gebied	oppervlakte (ha)	praktijkpeil (m t.o.v. NAP)	gemiddelde maaiveld- of vloerhoogte (m t.o.v. NAP)	drooglegging t.o.v. praktijkpeil (m)
peilgebied Oudenhof (RL-N-12)	57	-0,85	+0,10	0,95
woningen Oudenhof-Noord	n.v.t.	-0,83	+0,50	1,33
woningen Oudenhof-Zuid	n.v.t.	-0,86	+0,00	0,86

Tot de overdracht van het waterbeheer wordt het peil door de gemeente beheerd. Het peil wordt gehandhaafd met behulp van gemalen en een inlaat, zie ook paragraaf 3.2.

3.1.2 Peilafwijkingen

In Polder Oudenhof liggen geen hoog- of laagwatervoorzieningen.

3.2 Watersysteem

3.2.1 Aan- en afvoer van water

Polder Oudenhof bestaat uit twee bemalingseenheden (Oudenhof-Noord en Oudenhof-Zuid) die door middel van een hemelwaterriool een beperkte verbinding met elkaar zijn verbonden. Bij gemaal Oudenhof-Noord kan water worden ingelaten uit de hoger gelegen boezem. Het aangevoerde water stroomt via het hemelwaterriool ook naar het polderdeel Zuid. De gemalen en de inlaat zijn aangegeven op **kaart 7**.

Verbindingssloot in polderdeel Zuid en putten van het hemelwaterriool

De beperkte capaciteit van het hemelwaterriool heeft tot gevolg dat de praktijkpeilen van de polderdelen Noord en Zuid niet precies gelijk zijn. Door deze verbinding te verbeteren zullen de polderdelen als één peilvak functioneren. Daarop vooruitlopend zullen de gemalen zodanig worden ingesteld dat in het gebied een gemeenschappelijk waterpeil aanwezig is.

Gemaal Oudenhof Zuid

In de pompput bij gemaal Oudenhof-Noord is een afsluiter aanwezig met een inlaafunctie waarmee water onder vrij verval ingelaten kan worden. Onderstaande tabellen geven de afwateringsrichting en de richting van de inlaat voor de praktijksituatie.

tabel 3.3 Afwatering polder Oudenhof

peilgebied	oppervlakte (ha)	watert af op	d.m.v.	capaciteit (m ³ /min)
RL-N-12	57	boezem	gemaal Oudenhof-Zuid en gemaal Oudenhof-Noord	2 x 0,5 niet bekend

tabel 3.4 Richting inlaat

inlaat	laat in naar	d.m.v. (diameter duiker)	max. capaciteit (m ³ /min)
afsluiter gemaal Oudenhof-Noord	RL-N-12	afsluiter (diameter niet bekend)	niet bekend

3.2.2 Kwel en wegzijging

In 2010 is met behulp van het PZH-model van Deltares de jaargemiddelde kwel- of wegzijgingsflux berekend aan de onderzijde van de deklaag. De berekende flux is representatief voor het jaar 2000 (klimaatgegevens 1971-2000). Aan de noordoostkant van de Polder Oudenhof is sprake van een kleine kwelflux tot 0,12 mm/dag, maar het grootste deel van de polder is een wegzijgingsgebied met een maximale wegzijgingsflux van 0,25 mm/dag. De gemiddelde flux voor de hele polder betreft een wegzijging van 0,08 mm/dag.

3.2.3 Grondwater

In 2010 is met behulp van het PZH-model van Deltares ook de jaargemiddelde stijghoogte berekend in het eerste watervoerende pakket. De berekende stijghoogte is representatief voor het jaar 2000 (klimaatgegevens 1971-2000). Hieruit blijkt dat de jaargemiddelde stijghoogte in de Polder Oudenhof verloopt van ongeveer NAP -1,25 m aan de zuidoostkant tot NAP -1,00 m aan de noordwestkant. De gemiddelde stijghoogte voor de polder is NAP -1,13 m. Deze stijghoogten worden bevestigd door de meetgegevens van twee peilbuizen in Polder Oudenhof die via het DINO-loket zijn opgevraagd. De jaargemiddelde stijghoogten in de periode 1999-2009 zijn NAP -1,08 m en -1,13 m. De gemiddelde stijghoogten zijn lager dan het oppervlaktewaterpeil van NAP -0,85 m en de freatische grondwaterstand. Hieruit kan eveneens geconcludeerd worden dat de polder een wegzijgingsgebied is.

Van het freatische grondwater zijn geen modelberekeningen of jaarrond metingen beschikbaar. Wel is bekend dat in de praktijk regelmatig sprake is van grondwateroverlast, zoals natte kruipruimten en water in de huizen na hevige regenval. De meeste overlast geldt voor de woningen rond het A.S.C.-

terrein. In 2008 heeft Tauw een onderzoek uitgevoerd naar de grondwateroverlast. Op basis van de door Tauw gemeten grondwaterstanden wordt geconcludeerd dat binnen de hele polder sprake is van structureel te hoge grondwaterstanden. De metingen zijn echter niet jaarrond uitgevoerd en grondwaterstanden zijn gerelateerd aan de maaiveldhoogten en niet aan de vloerhoogten, die over het algemeen hoger liggen. Uit een vergelijking van de gemeten grondwaterstanden en de dagelijkse neerslag blijkt dat de grondwaterstand vrij snel (binnen enkele uren) op de neerslag reageert. Dit duidt op een matige tot slechte doorlaatbaarheid van de ondiepe bodem (zie ook paragraaf 2.4). Een andere mogelijke oorzaak van de hoge grondwaterstanden is het ontbreken van voldoende oppervlaktewater of het ontbreken van drainage. Verder kan rioolvervanging een bijdrage hebben geleverd aan een stijging van de grondwaterstand. Het oude riool was zeer waarschijnlijk lek en werkte hierdoor als drainage voor het grondwater. Op basis van de bodemopbouw en de matige doorlatendheid van de bodem zal de invloedsstraal van deze ‘drainage’ echter relatief beperkt zijn geweest. Daarnaast kan een toename van de regenintensiteit een rol spelen, dit aspect is echter alleen van belang op onverharde terreinen.

3.2.4 Waterbezwaar

Onvoldoende berging en afvoercapaciteit van het oppervlaktewatersysteem kan leiden tot tijdelijke wateroverlast: als gevolg van hevige neerslag overstroomden gebieden vanuit sloten, vaarten, grachten en kanalen. Door klimaatverandering en bebouwing van landelijk gebied neemt de kans op wateroverlast toe. Bovendien worden de schadelijke effecten van wateroverlast groter, omdat de economische waarde van het overstroomde gebied is toegenomen. Om deze reden is afgesproken dat elk watersysteem moet voldoen aan normen, die zijn vastgelegd in de “Waternormen Rijnland”.

Deze normen zijn grotendeels gebaseerd op de werknormen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). In 2008 is het NBW geactualiseerd en herbevestigd in het NBW actueel. Het NBW actueel gaat in op diverse aspecten zoals het voorkomen van wateroverlast, de Kaderrichtlijn Water en keringen. Het NBW actueel heeft tot doel het watersysteem uiterlijk in 2015 op orde te hebben. De normen waar het systeem aan moet voldoen om op orde te zijn, zijn inmiddels opgenomen in de Waternormen Rijnland. Deze normen zijn uitgedrukt in de kans dat het peil van het oppervlaktewater het niveau van het maaiveld overschrijdt (‘kans op inundatie vanuit het oppervlaktewater’). Daarbij worden voor verschillende bestemmingen van de grond uiteenlopende normen gehanteerd (variërend van een peilstijging eens per honderd jaar voor de vloerhoogte van bebouwd gebied tot eens per tien jaar voor weidegebied).

In de Polder Oudenhof is weinig oppervlaktewater aanwezig. Uit de hertoetsing in 2008 aan de NBW-normen volgt dat de gebieden Oudenhof-Noord en Oudenhof-Zuid een kleine wateropgave hebben. Er moet echter nog een herberekening plaatsvinden voor het grotere peilgebied, waarbij ook de woonwijk tussen deze gebieden meegenomen wordt. In het voorliggende peilbesluit wordt dit niet verder opgepakt, maar dit wordt meegenomen bij de maatregelen in het kader van de overdracht van het waterbeheer.

3.3 Waterkwaliteit

In de Polder Oudenhof worden geen waterkwaliteitsmetingen verricht. Het grootste deel van het oppervlaktewater ligt in het Bos van Wijckersloot en het Hendrik Kraemerpark. De waterdiepte van de watergangen is zeer gering, hierdoor kan het oppervlaktewater sneller opwarmen waardoor er minder zuurstof in het water oplost. Verder wordt de waterkwaliteit beïnvloed door schaduw en bladval van de bomen in de parken. Hierdoor kan stankoverlast en/of eutrofiëring optreden. Er zijn echter geen klachten bekend met betrekking tot de waterkwaliteit.

Bladval in watergangen Hendrik Kraemerpark

3.4 Knelpunten

Bij de voorbereiding van het peilbesluit voor de Polder Oudenhof heeft een inventarisatie van de knelpunten plaatsgevonden. Uit de beschrijving van de huidige waterhuishoudkundige situatie komen knelpunten naar voren. Tevens is door medewerkers van de afdeling bedrijfsvoering watersystemen van Rijnland aangegeven of er knelpunten zijn. De knelpunten zijn in deze paragraaf samengevat.

3.4.1 Peilen en peilvakken uit het vigerend peilbesluit

De in het verleden vastgestelde polders Oudenhof-Noord en Oudenhof-Zuid komen niet overeen met de praktijksituatie waarin deze gebieden met een hemelwaterriool verbonden zijn. In de praktijk bestaat de Polder Oudenhof dus uit één peilgebied inclusief de gebieden Oudenhof-Noord en Zuid en de tussenliggende woonwijk die voor een deel afwatert op het hemelwaterriool.

De drooglegging van de woningen in Oudenhof-Zuid is 0,80 m en daarmee kleiner dan de richtwaarde van 1,20 m die Rijnland hanteert bij nieuw aan te leggen stedelijke gebieden ter voorkoming van wateroverlast.

In de praktijk is tevens sprake van grondwateroverlast, zie ook paragraaf 3.4.5. Dit probleem kan echter niet opgelost worden door het peilbesluit, hiervoor zijn andere maatregelen nodig zoals drainage (zie ook paragraaf 4.4).

3.4.2 Inrichting

In de woonwijken is weinig oppervlaktewater aanwezig, waardoor een grote opbolling van de grondwaterspiegel kan ontstaan. Volgens een onderzoek van Oranjewoud (2009) is de invloed van oppervlaktewater op het grondwater echter beperkt tot een strook van 10 m langs de watergang.

De afmetingen van het hemelwaterriool en de watergangen richting gemaal Oudenhof-Zuid zijn te krap voor de afvoer van het hele peilgebied. Dit probleem kan echter niet opgelost worden door het peilbesluit, maar wordt meegenomen bij de maatregelen in het kader van de overdracht van het waterbeheer.

De watergangen in het gebied hebben mede vanwege de beperkte breedte een zeer geringe waterdiepte. Dit probleem kan worden opgelost door de watergangen te baggeren en/of te verdiepen.

3.4.3 Waterkwantiteit/waterbezwaar

Uit de hertoetsing in 2008 aan de NBW-normen volgt dat de gebieden Oudenhof-Noord en Oudenhof-Zuid een kleine wateropgave hebben. Er moet echter nog een herberekening plaatsvinden voor het grotere peilgebied, waarbij ook de woonwijk tussen deze gebieden wordt meegenomen. Om er voor te zorgen dat er zo snel mogelijk een geldig peilbesluit is, wordt de wateropgave niet in dit peilbesluit opgepakt, maar meegenomen bij de maatregelen in het kader van de overdracht van het waterbeheer.

3.4.4 Waterkwaliteit en ecologie

Er zijn geen knelpunten bekend ten aanzien van waterkwaliteit en ecologie.

3.4.5 Klachten ingelanden

Er zijn geen aan het peil gerelateerde klachten bekend uit het klachtenregistratiesysteem van Rijnland. In augustus 2010 heeft Rijnland wel klachten ontvangen over wateroverlast, deze zijn echter doorverwezen naar de gemeente omdat die de waterbeheerder is.

Bij de gemeente zijn klachten bekend over grondwateroverlast na hevige regenval, zoals natte kruipruimten, vochtige woningen en drassige tuinen. Naar aanleiding van deze klachten heeft de gemeente onderzoeken laten uitvoeren door Tauw (2008) en Oranjewoud (2009).

4. Afweging

4.1 Inleiding

Bij de peilafweging zoekt Rijnland naar het peil dat zo veel mogelijk recht doet aan alle belangen in het gebied. Paragraaf 4.2 beschrijft de uitgangspunten bij de peilafweging voor de Polder Oudenhof. Deze uitgangspunten vormen het afwegingskader voor het oplossen van de genoemde knelpunten, wensen ten aanzien van het peilbeheer en de belangen in de Polder Oudenhof. Op basis van deze uitgangspunten zijn twee varianten voor het peilbesluit opgesteld. De twee varianten staan in de paragrafen 4.3 en 4.4. Per variant is een korte beschrijving gegeven en zijn de eventuele benodigde maatregelen genoemd en de effecten beschreven. Variant 1 betreft het handhaven en vastleggen van het praktijkpeil. Variant 2 betreft een peilverlaging van 5 cm vanwege het mogelijke effect op de grondwateroverlast.

In het kader van het peilbesluit is een peilverhoging niet onderzocht. In het inventarisatierapport voor de overname van het waterbeheer is een variant onderzocht waarbij de polder wordt opgeheven en toegevoegd aan het boezemgebied, dit betreft een peilverhoging van ongeveer 20 cm. Uit de afweging in dit rapport blijkt dat een peilverhoging de grondwateroverlast naast de watergangen zal doen toenemen. Dit is ongewenst voor de vochtoverlast in de woningen in de polder en de beukenbomen in het Bos van Wijckersloot. Het effect zal weliswaar beperkt zijn, doordat de invloedssfeer van het oppervlaktewater beperkt is (weinig oppervlaktewater in combinatie met een matige doorlatendheid van de bodem), maar elke toename van de grondwateroverlast is ongewenst.

4.2 Uitgangspunten

4.2.1 Beleidskader

In bijlage 1 is een beknopte beschrijving gegeven van het voor een peilbesluit relevante beleid. Het niveau van detaillering en uitwerking van het beleid varieert van kaderstellend tot een gebiedsspecifieke uitwerking wanneer het gaat om Europees of nationaal beleid en het beleid van lagere overheden. Voor het peilbesluit is gebruikgemaakt van beleid dat is uitgewerkt op het niveau van de provincie voor ruimtelijk beleid en het niveau van provincie en hoogheemraadschap voor het waterbeleid. De belangrijkste beleidsdocumenten voor het peilbesluit voor Polder Oudenhof zijn daarom de volgende:

- Structuurvisie Provincie Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland, 2010)
- Provinciaal Waterplan Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland, 2010)
- Beleidskader Peilbeheer Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland, maart 2008)
- Waterbeheerplan 4 (Hoogheemraadschap van Rijnland, 2009)
- Nota Peilbeheer (Hoogheemraadschap van Rijnland, 2008)
- Beleidsregel peilafwijkingen (Hoogheemraadschap van Rijnland, 2006)

Daarnaast moet in de uitvoering van maatregelen rekening worden gehouden met de nationale natuurbeschermingswetgeving en het Verdrag van Malta.

4.2.2 Specifieke uitgangspunten Polder Oudenhof

In de bovenstaande beleidsdocumenten zijn uitgangspunten opgenomen, die voor een peilbesluit van toepassing zijn. Vervolgens is beoordeeld welke uitgangspunten van toepassing zijn voor de Polder Oudenhof. Dit leidt tot de volgende uitgangspunten voor de peilafweging voor deze polder:

- Het peilbeheer (de peilkeuze en inrichting van de peilvakken) wordt primair afgestemd op de functies uit de Provinciale Structuurvisie en het bestemmingsplan, zie paragraaf 2.2.
- Voor nieuw aan te leggen stedelijke gebieden hanteert Rijnland een richtwaarde voor de drooglegging van 1,20 m ter voorkoming van wateroverlast. Voor bestaand bebouwd gebied ligt de optimale drooglegging in de praktijk over het algemeen tussen 0,90 en 1,60 m.
- Beperking van schadekansen voor bebouwing en infrastructuur zijn medebepalende factoren voor de peilkeuze.

- De optimale ontwateringsdiepte voor het natuurdoeltype eiken- en beukenbos is minimaal 70 cm. De optimale ontwateringsdiepte voor het natuurdoeltype park-stinzenbos is minimaal 50 cm. De optimale ontwateringsdiepte voor het Bos van Wijckersloot is dus minimaal 70 cm.
- Er wordt gestreefd naar het verminderen van het aantal peilvakken om de versnippering te verminderen en een robuuster watersysteem te creëren.
- Het peilbesluit mag niet leiden tot verslechtering van de chemische en ecologische waterkwaliteit; er is speciale aandacht voor de waterdiepte in geval van een peilverlaging.
- Bij de uitvoering van de maatregelen (inrichtingsplan) wordt voldaan aan de (vergunnings)eisen volgens de natuurwetgeving en het verdrag van Malta.

Bovenstaande uitgangspunten vormen het kader waarbinnen de oplossingen voor genoemde knelpunten, wensen van ingelanden ten aanzien van het peilbeheer en de belangen in de Polder Oudenhof worden gewogen. Op basis van deze uitgangspunten zijn de twee varianten voor het peilbesluit opgesteld. Daarnaast is al een aantal maatregelen in gang gezet naar aanleiding van de ruimtelijke ontwikkelingen. Deze 0-maatregelen zijn in paragraaf 2.3 beschreven.

4.3 Variant 1 (praktijkpeil)

4.3.1 Beschrijving en afweging variant 1

Variant 1 betreft het handhaven en vastleggen van het praktijkpeil, zie tabel 4.1. Dit wil zeggen dat het peil jaarrond wordt vastgesteld op NAP -0,85 m. Deze afweging is goed afgestemd op de huidige bebouwing. Bij een peilverhoging neemt de kans op hoge grondwaterstanden enigszins toe, waardoor meer overlast kan ontstaan door natte kruipruimten. Bij een peilverlaging neemt de kans op lage grondwaterstanden enigszins toe, waardoor zakkingschade aan op staal gefundeerde huizen kan ontstaan. Daarnaast is een peilverhoging niet gewenst voor de beukenbomen in het Bos van Wijckersloot en is een peilverlaging niet gewenst vanwege de bescherming van archeologische waarden in de bodem en de cultuurhistorische waardevolle bebouwing.

tabel 4.1 Peilvoorstel, maaiveldhoogte en daaruit volgende drooglegging variant 1

Peilvak	oppervlakte (ha)	praktijkpeil (m t.o.v. NAP)	peilvoorstel (m t.o.v. NAP)	gemiddelde maaiveldhoogte (m t.o.v. NAP)	drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)
RL-N-12	57	-0,85	-0,85	+0,10	0,95

4.3.2 Effecten variant 1

In deze paragraaf worden de effecten van het peilvoorstel bij variant 1 beschreven aan de hand van de volgende belangen:

Watersysteem

Bij het peilvoorstel blijft de gemiddelde drooglegging van de polder 0,95 m. De drooglegging van de woningen in Oudenhof-Noord blijft gemiddeld 1,35 m en in Oudenhof-Zuid 0,85 m. De drooglegging in Oudenhof-Zuid en de gemiddelde drooglegging blijven dus kleiner dan de richtwaarde van Rijnland (1,20 m) ter voorkoming van wateroverlast. Deze richtwaarde geldt echter voor nieuw aan te leggen stedelijke gebieden. Bij het bouwrijp maken van de nieuwe woningbouwlocatie op het A.S.C.-terrein wordt hiermee rekening gehouden. De gemiddelde drooglegging komt wel overeen met de optimale drooglegging die in de praktijk voorkomt in bestaand bebouwd gebied en de drooglegging in Oudenhof-Zuid wijkt hiervan slechts 5 cm af.

De waterberging blijft eveneens gelijk aan de huidige situatie en er zijn geen effecten op de wegzijging en de grondwaterstand in de polder.

Uitstralingseffecten grondwater

Bij handhaving van het praktijkpeil is er geen effect op het grondwater.

Waterkwaliteit

Doordat het praktijkpeil gehandhaafd wordt, verandert de waterdiepte niet en zal de waterkwaliteit ook niet veranderen. Doordat er geen effect is op het diepe grondwatersysteem is er tevens geen effect op eventuele verzilting binnen en buiten de polder.

Landbouw

In het peilvak is geen landbouw aanwezig, zodat er geen effecten zijn voor landbouw.

Natuur

De waterhuishoudkundige situatie voor de natuur blijft hetzelfde. De drooglegging en ontwateringsdiepte blijven gelijk aan de huidige situatie. De exacte grondwaterstanden in het Bos van Wijckersloot zijn niet bekend, maar naar verwachting voldoen de huidige grondwaterstanden aan de optimale ontwateringsdiepte (minimaal 70 cm).

Archeologische en cultuurhistorische waarden

Doordat het praktijkpeil gehandhaafd wordt, zijn er geen effecten voor de eventuele archeologische sporen in de bodem en de aanwezige cultuurhistorische waarden en bebouwing.

Landschap

Het landschap verandert niet als gevolg van het peilvoorstel. Het huidige landgebruik kan gehandhaafd worden.

Recreatie

Het recreatief gebruik van het Bos van Wijckersloot en andere gebieden in de Polder Oudenhof veranderen niet als gevolg van het peilvoorstel.

Bebouwing

Doordat het praktijkpeil gehandhaafd wordt, blijft de grondwaterstand gelijk aan de praktijksituatie en zijn er geen effecten voor de bebouwing. Het voorstel voor het polderpeil is een nauwkeurige afweging tussen het tegengaan van grondwateroverlast en het voorkomen van schade aan funderingen. Bij handhaving van het praktijkpeil neemt de grondwateroverlast niet toe en ontstaat geen schade aan de op staal gefundeerde huizen als gevolg van een peilverlaging.

Financiële aspecten

De kosten voor de nulmaatregelen zijn bij de overdracht van het stedelijk waterbeheer meegenomen. Voor de handhaving van het huidige peil en peilbeheer hoeven geen extra kosten gemaakt te worden voor aanpassing aan de waterhuishoudkundige situatie. De financiële belangen van de overige belanghebbenden worden eveneens niet gewijzigd.

Knelpunten

In tabel 4.2 worden de effecten van variant 1 op de knelpunten, zoals beschreven in paragraaf 3.4, benoemd. Het knelpunt ten aanzien van de begrenzing van de polder wordt opgelost door de polderbegrenzing aan te passen aan de praktijksituatie. De gemiddelde drooglegging komt overeen met de optimale drooglegging voor bestaand bebouwd gebied. De overige knelpunten worden door dit peilvoorstel niet opgelost.

tabel 4.2 Effecten variant 1 op knelpunten

nr.	knelpunt	voor wie / wat ?	effect variant 1
1	de in het verleden vastgestelde poldergrenzen komen niet overeen met de praktijksituatie	registratie bij Rijnland	knelpunt wordt opgelost
2	drooglegging in Oudenhof-Zuid is kleiner dan richtwaarde van Rijnland voor nieuw stedelijk gebied	bebouwing	huidig peil is optimum
3	grondwateroverlast	bewoners en eigenaren	knelpunt blijft bestaan
4	weinig oppervlaktewater	peilbeheer	knelpunt blijft bestaan
5	te krappe afmetingen hemelwaterriool en watergangen richting gemaal Oudenhof-Zuid	peilbeheer	knelpunt blijft bestaan
6	zeer geringe diepte watergangen	waterkwaliteit	knelpunt blijft bestaan

4.3.3 Benodigde maatregelen variant 1

Voor het handhaven van het praktijkpeil en de huidige begrenzing zijn geen maatregelen nodig.

4.4 Variant 2 (peilverlaging)

4.4.1 Beschrijving en afweging variant 2

Variant 2 betreft een peilverlaging vanwege het mogelijke effect op de grondwateroverlast. Door een verlaging van het oppervlaktewaterpeil is de verwachting dat ook het grondwaterpeil rondom de watergangen iets zakt, waardoor de kans op overlast iets zou afnemen. Nadeel is dat bij een lager grondwaterpeil de kans op schade aan de op staal gefundeerde huizen toeneemt. Tevens is een peilverlaging niet gewenst vanwege de bescherming van archeologische waarden in de bodem en mogelijke negatieve effecten voor de cultuurhistorische waardevolle bebouwing. Vanwege de beperkte voordelen van een peilverlaging en de verwachte nadelen is in deze variant een beperkte peilverlaging van 5 cm uitgewerkt. Voor de beukenbomen in het Bos van Wijckersloot heeft een peilverlaging van 5 cm naar verwachting geen negatieve effecten.

Bij een peilverlaging van 5 cm wordt het peil jaarrond vastgesteld op NAP -0,85 m, zie tabel 4.3.

tabel 4.3 Peilvoorstel, maaiveldhoogte en daaruit volgende drooglegging variant 2

peilvak	oppervlakte (ha)	praktijkpeil (m t.o.v. NAP)	peilvoorstel (m t.o.v. NAP)	gemiddelde maaiveldhoogte (m t.o.v. NAP)	drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)
RL-N-12	57	-0,85	-0,90	+0,10	1,00

4.4.2 Effecten variant 2

In deze paragraaf worden de effecten van het peilvoorstel bij variant 2 beschreven aan de hand van de volgende belangen:

Watersysteem

Bij de voorgestelde peilverlaging neemt de gemiddelde drooglegging van de polder toe met 5 cm en wordt 1,00 m. De gemiddelde drooglegging van de woningen in Oudenhof-Noord wordt 1,40 m en in Oudenhof-Zuid 0,90 m. De drooglegging in Oudenhof-Zuid en de gemiddelde drooglegging blijven dus kleiner dan de richtwaarde van Rijnland (1,20 m) ter voorkoming van wateroverlast. Deze richtwaarde geldt echter voor nieuw aan te leggen stedelijke gebieden. Bij het bouwrijp maken van de nieuwe woningbouwlocatie op het A.S.C.-terrein wordt hiermee rekening gehouden. De gemiddelde drooglegging komt wel overeen met de optimale drooglegging die in de praktijk voorkomt in bestaand bebouwd gebied.

Door de peilverlaging wordt de waterberging iets groter dan in de huidige situatie, het effect is echter zeer beperkt doordat er weinig oppervlaktewater aanwezig is.

Door een verlaging van het oppervlaktewaterpeil is de verwachting dat ook het grondwaterpeil naast de watergangen iets zakt, waardoor de kans op overlast zeer lokaal iets zou kunnen afnemen. Dit effect is echter gering, doordat de invloed van het oppervlaktewater op het grondwater in de Polder Oudenhof beperkt is tot een strook van 10 m langs de watergang én er relatief weinig oppervlaktewater in de polder aanwezig is. Hierdoor is het effect op de wegzijging eveneens gering.

Uitstralingseffecten grondwater

De ondiepe bodem in de Polder Oudenhof is matig tot slecht doorlaatbaar, daardoor heeft het polderpeil weinig uitstralingseffect op het diepe grondwatersysteem binnen en buiten de polder. Naar verwachting heeft een peilverlaging van 5 cm geen noemenswaardig effect.

Waterkwaliteit

Doordat het praktijkpeil met 5 cm verlaagd wordt, neemt zonder ingrepen de waterdiepte de waterdiepte met 5 cm af. Hierdoor neemt de waterdiepte, die al zeer gering is, nog verder af. Het oppervlaktewater kan nog sneller opwarmen, waardoor er minder zuurstof in het water oplost. Dit heeft een negatief effect voor de waterkwaliteit. Daarom moeten de watergangen afhankelijk van de huidige diepte met 5 cm verdiept worden, zodat de waterdiepte gelijk blijft. Vanwege de beperkte breedte van de aanwezig watergangen is het verdiepen van watergangen moeilijk te realiseren.

Doordat er nauwelijks effect is op het diepe grondwatersysteem is er tevens nauwelijks effect op eventuele verzilting binnen en buiten de polder.

Landbouw

In het peilvak is geen landbouw aanwezig, zodat er geen effecten zijn voor landbouw.

Natuur

De exacte grondwaterstanden in het Bos van Wijckersloot zijn niet bekend, maar naar verwachting voldoen de huidige grondwaterstanden aan de optimale ontwateringsdiepte (minimaal 70 cm). Bij een peilverlaging worden de drooglegging en ontwateringsdiepte groter dan in de huidige situatie. De toekomstige grondwaterstanden blijven dus voldoen aan de optimale ontwateringsdiepte. Doordat de voorgestelde peilverlaging slechts 5 cm betreft, is er geen sprake van verdrogingseffecten.

Archeologische en cultuurhistorische waarden

Bij een verlaging van de grondwaterstand kan er schade ontstaan aan de funderingen van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing. Daarnaast kan een verlaging een negatief effect hebben op het behoud van de eventuele archeologische sporen in de bodem. Het effect van de peilverlaging op de grondwaterstand is echter gering, waardoor de effecten op de archeologische en cultuurhistorische waarden waarschijnlijk ook gering zullen zijn.

Landschap

Het landschap verandert niet als gevolg van het peilvoorstel.

Recreatie

Het recreatief gebruik van het Bos van Wijckersloot en andere gebieden in de Polder Oudenhof veranderen niet als gevolg van het peilvoorstel.

Bebouwing

Door een verlaging van het oppervlaktewaterpeil is de verwachting dat ook het grondwaterpeil iets zakt, waardoor de kans op grondwateroverlast iets zou afnemen. Nadeel is dat bij een lager grondwaterpeil de kans op schade aan de op staal gefundeerde huizen toeneemt. Naar verwachting zijn beide effecten echter gering, zie ook effect watersysteem. Het gebruik van de strook van 10 m langs de watergangen bestaat namelijk voor het grootste deel uit bos, park en tuinen. De bebouwing staat over het algemeen meer dan 10 m uit de oever van de watergangen.

Het knelpunt ten aanzien van grondwateroverlast wordt niet opgelost met een peilverlaging van 5 cm, maar hooguit iets verzacht. Om het knelpunt op te lossen zijn andere maatregelen nodig, zoals drainage.

Financiële aspecten

De kosten voor de nulmaatregelen zijn bij de overdracht van het stedelijk waterbeheer meegenomen. Voor een peilverlaging van 5 cm moeten eventueel extra kosten gemaakt worden voor het verdiepen van de watergangen. Tevens moeten kosten gemaakt worden voor het uitvoeren van een bebouwingsonderzoek naar de effecten van de peilverlaging op de funderingen van de bebouwing en een archeologisch onderzoek.

Knelpunten

In onderstaande tabel worden de effecten van variant 2 op de knelpunten, zoals beschreven in paragraaf 3.4, benoemd. Het knelpunt ten aanzien van de begrenzing van de polder wordt opgelost door de polderbegrenzing aan te passen aan de praktijksituatie. De gemiddelde drooglegging komt overeen met de optimale drooglegging voor bestaand bebouwd gebied en de drooglegging in Oudenhof-Zuid wordt verbeterd. Het knelpunt ten aanzien van de grondwateroverlast wordt niet opgelost, maar hooguit treedt lokaal een minimale verbetering op binnen een strook van 10 m rondom de watergangen. De overige knelpunten worden eveneens door dit peilvoorstel niet opgelost.

tabel 4.4 Effecten variant 2 op knelpunten

nr.	knelpunt	voor wie / wat ?	effect variant 2
1	de in het verleden vastgestelde poldergrenzen komen niet overeen met de praktijksituatie	registratie bij Rijnland	knelpunt wordt opgelost
2	drooglegging in Oudenhof-Zuid is kleiner dan richtwaarde van Rijnland voor nieuw stedelijk gebied	bebouwing	huidig peil is optimum, lichte verbetering voor Oudenhof Zuid
3	grondwateroverlast	bewoners en eigenaren	lokale verbetering, knelpunt blijft bestaan
4	weinig oppervlaktewater	peilbeheer	knelpunt blijft bestaan
5	te krappe afmetingen hemelwaterriool en watergangen richting gemaal Oudenhof-Zuid	peilbeheer	knelpunt blijft bestaan
6	zeer geringe diepte watergangen	waterkwaliteit	knelpunt blijft bestaan

4.4.3 Benodigde maatregelen variant 2

Voor het verlagen van het peil met 5 cm moeten de volgende maatregelen worden uitgevoerd:

- bebouwingsonderzoek uitvoeren;
- archeologisch onderzoek uitvoeren;
- aanlegvergunning aanvragen in verband met peilverlaging in archeologisch waardevol gebied;
- eventueel waterbodembodem verdiepen met 5 cm;

5. Ontwerp

5.1 Peilvoorstel

Het peilvoorstel is weergegeven in tabel 5.1 en komt overeen met variant 1 in paragraaf 4.3. Dit betreft het handhaven en vastleggen van het praktijkpeil op NAP -0,85 m. Deze afweging is goed afgestemd op de huidige bebouwing. Bij een peilverhoging zou de kans op hoge grondwaterstanden toenemen, waardoor meer overlast ontstaat door natte kruipruimten. Bij een peilverlaging zou de kans op overlast mogelijk iets afnemen rondom de watergangen, maar het knelpunt ten aanzien van grondwateroverlast wordt hiermee niet opgelost. Tevens kan bij een peilverlaging schade aan de op staal gefundeerde huizen ontstaan.

Daarnaast zou een peilverhoging niet gewenst zijn voor de beukenbomen in het Bos van Wijckersloot en is een peilverlaging niet gewenst vanwege de bescherming van archeologische waarden in de bodem en de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing. Het praktijkpeil is dus een optimum voor dit gebied.

Het knelpunt ten aanzien van de begrenzing van de polder wordt opgelost door de polderbegrenzing aan te passen aan de praktijksituatie. De overige knelpunten worden niet opgelost door dit peilvoorstel, maar worden meegenomen bij de maatregelen in het kader van de overdracht van het waterbeheer of bij nieuwbouwprojecten.

tabel 5.1 Peilvoorstel

peilvak	oppervlakte (ha)	peilvoorstel (m t.o.v. NAP)	praktijkpeil (m t.o.v. NAP)	gemiddelde maaiveldhoogte (m t.o.v. NAP)	drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)
RL-N-12	57	-0,85	-0,85	+0,10	0,95

De nieuwe waterhuishoudkundige inrichting en het peil van de Polder Oudenhof zijn weergegeven op **kaart 9**. In paragraaf 4.3.2 zijn de effecten van de peilvoorstellen beschreven. De drooglegging blijft gelijk aan de huidige situatie en is weergegeven op **kaart 8**.

5.2 Procedure

Het peilbesluit heeft voorafgaand aan de vaststelling door de Verenigde Vergadering ter inzage gelegen van [datum] tot en met [datum]. Er zijn [aantal] zienswijzen binnen gekomen op het peilbesluit. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden heeft op [datum] zijn reactie hierop gegeven.

5.3 Uitvoeren maatregelen en inwerkingtreding peilbesluit

Voor het handhaven van het huidige praktijkpeil en de huidige begrenzing zijn geen maatregelen nodig. Hierdoor treedt het peilbesluit inwerking op de dag na publicatie van de vaststelling, dit wordt bekendgemaakt aan de ingelanden in de lokale huis-aan-huis bladen.

De Polder Oudenhof wordt opgenomen in het waterkwaliteits- en waterkwantiteitsmeetnet. Meting van onder andere peilen, draaiuren van de gemalen en waterkwaliteitsparameters wordt uitgevoerd conform de door het hoogheemraadschap gehanteerde meetmethoden.

Op basis van de gegevens uit het kwaliteits- en kwantiteitsmeetnet en eventuele meldingen of klachten van ingelanden die bij Rijnland zijn ingediend wordt het peilbesluit een jaar na instellen van de peilen geëvalueerd.

Literatuurlijst

- Adviesdienst Geo-informatie en ICT (AGI), *Actueel Hoogtebestand Nederland*, Rijkswaterstaat Delft, 2008
- Centrum voor Geo-informatie, *Landelijk Grondgebruik Nederland*, Wageningen-Universiteit en Research centrum, 2000
- DLO-Staring Centrum, *Bodemkaart van Nederland*, 1982
- Gemeente Oegstgeest, *Groenbeleidsplan*, 2002
- Gemeente Oegstgeest, *Structuurvisie Oegstgeest 2005 - 2020*, 2005
- Gemeente Oegstgeest, *Bestemmingsplan Oranje Nassau*, 2008
- Hoogheemraadschap van Rijnland, *Beleidsregel Peilafwijkingen*, 2006
- Hoogheemraadschap van Rijnland, *Nota Peilbeheer*, 2008
- Hoogheemraadschap van Rijnland, *Waterbeheerplan 2010-2015, Hoofdrapport*, 2009
- Hoogheemraadschap van Rijnland, *Inventarisatie voor Overname beheer Polders Oudenhof-Noord (RL-N-12) en –Zuid (RL-N-13) 2^e concept*, Oegstgeest, mei 2010
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, *Nota Ruimte: Ruimte voor ontwikkeling*, februari 2006
- Oranjewoud, *Water Actie Plan Oegstgeest Prinsessenwijk en Oranjepark*, 2009
- Provincie Zuid-Holland, *Structuurvisie Zuid-Holland*, Den Haag 2010
- Provincie Zuid-Holland, *Provinciaal Waterplan Zuid-Holland*, Den Haag 2010
- Tauw, *Grondwateroverlast Prinsessenwijk en Oranjepark te Oegstgeest fase 1*, 2008
- TNO, *Dinoloket*, www.dinoloket.nl, 2011

Bijlage 1. Beleid

Een peilbesluit dient te voldoen aan beleid dat door verschillende overheden, op niveau van de Europese Unie tot het hoogheemraadschap en gemeenten, is opgesteld. Dit beleid is gericht op zowel het water(systeem) zelf als op de ruimte en bijvoorbeeld natuurwetgeving en archeologie.

Het Europese, nationale en provinciale waterbeleid is door het hoogheemraadschap uitgewerkt in haar waterbeheerplan. Het ruimtelijk beleid dat van toepassing is op dit peilbesluit is uitgewerkt in de provinciale structuurvisie.

B1.1 Ruimtelijk beleid

De Wet op de Ruimtelijke Ordening bepaalt de taken van de overheid en de rechten en plichten van derden op het gebied van ruimtelijke ordening. De uitvoering van de wet wordt uitgewerkt in beleidsnota's, streekplannen en bestemmingsplannen.

B1.1.1 Nationaal ruimtelijk beleid

Het nationale beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening is uitgewerkt in de Nota Ruimte die op 27 februari 2006 inwerking is getreden. De Nota Ruimte is een strategische nota op hoofdlijnen en bevat de “procesarchitectuur” voor de decentrale overheden en generieke regels ter waarborging van de algemene basiskwaliteit, de ondergrens voor alle ruimtelijke plannen. Bij de basiskwaliteit kan het gaan om inhoudelijke of procesmatige eisen, maar ook om meer financiële principes.

De gebieden en netwerken die het kabinet van nationaal belang acht, vormen samen de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Ook een aantal waardevolle gebieden en gebouwen die zijn aangemerkt als nationaal landschap en/of opgenomen op de Werelderfgoedlijst behoren tot de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. In de Nota Ruimte worden per Nationaal Landschap waarden en kwaliteiten benoemd om richting te geven aan de ruimtelijke ontwikkeling. De Polder Oudenhof valt niet binnen een Nationaal Landschap.

B1.1.2 Provinciaal ruimtelijk beleid

De provincie Zuid-Holland heeft ervoor gekozen één integrale ruimtelijke structuurvisie voor haar hele grondgebied op te stellen. De Structuurvisie Zuid-Holland (2010) bevat de ambities van provinciaal belang voor de periode 2010 - 2020 met een doorkijk naar 2040. Met het vaststellen van de structuurvisie zijn de streekplannen van de provincie vervallen. In de structuurvisie worden aan gebieden functies toegekend, die de gewenste en mogelijke ruimtelijke functies weergeven tot 2020. Tevens worden in de structuurvisie de bestaande en gewenste kwaliteiten benoemd op een globale, regionale schaal. De functies en kwaliteiten die in de Polder Oudenhof gelden zijn beschreven in paragraaf 2.2.

B1.1.3 Gemeentelijk ruimtelijk beleid

De Polder Oudenhof ligt in de gemeente Oegstgeest en valt binnen het bestemmingsplan Oranje Nassau, dat is vastgesteld in 2008. De hoofdfuncties van het bestemmingsplan zijn uitgewerkt in paragraaf 2.2.

B1.2 Waterbeleid

B1.2.1 Europees waterbeleid

Op 22 december 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) inwerking getreden. Doel hiervan is het bereiken van een goede chemische en ecologische toestand in oppervlakte- en grondwater. Het uitgangspunt daarbij is waterbeheer op het niveau van stroomgebieden. Een belangrijk instrument vormt het stroomgebiedbeheerplan.

Het stroomgebiedbeheerplan bevat voor oppervlaktewaterlichamen, grondwaterlichamen en beschermde gebieden een beschrijving van het watersysteem, een invulling van het begrip “goede toe-

stand”, een vergelijking van de huidige toestand met de goede toestand en een beschrijving van maatregelen die nodig zijn om de goede toestand te bereiken. De waterbeheerplannen van de Nederlandse waterschappen zullen deel uit maken van de stroomgebiedbeheerplannen.

De doelen van de KRW worden afgeleid van landelijke maatlatten en in plaats van een inspanningsverplichting houden ze een resultaatsverplichting in. Dit betekent dat Brussel sancties kan opleggen aan de waterbeheerders als de doelen die worden vastgelegd in het stroomgebiedbeheerplan niet worden gerealiseerd in 2015 (onder voorwaarden zijn er mogelijkheden voor uitstel tot 2021 of 2027).

B1.2.2 Nationaal waterbeleid

De Commissie Waterbeheer 21ste eeuw heeft in het najaar van 2000 advies uitgebracht over het waterbeleid in de 21ste eeuw (WB21). Conclusie was dat het watersysteem anno 2000 niet is opgewassen tegen de (verwachte) opgaven van de nieuwe eeuw. De Commissie stelt een nieuwe aanpak voor, waarbij de trits “vasthouden, bergen, afvoeren”, “geen afwenteling” en “ruimte voor water” leidende principes zijn. Het kabinet heeft de conclusies van de Commissie overgenomen en met de nota’s Anders Omgaan met Water, Derde Kustnota en Ruimte voor de rivier tot rijksbeleid gemaakt.

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW, 2003) verplichten Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen zich om in de periode tot 2015 het watersysteem in Nederland te verbeteren en op orde te houden. Het NBW bevat taakstellende afspraken ten aanzien van veiligheid en wateroverlast en procesafspraken ten aanzien van watertekorten, verdroging, verzilting, water(bodem)kwaliteit, sanering waterbodems en ecologie. Ook zijn afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden en financiën.

De afspraken uit het NBW houden onder ander in dat de waterschappen de regionale watersystemen moeten toetsen aan de werknormen wateroverlast en aangeven welke ruimteclaims hieruit voortkomen (de zogenaamde wateropgave). Voor Rijnland heeft een verdere uitwerking van de wateropgave voor wateroverlast plaatsgevonden in de studie “Toekomstig waterbezwaar”. Ook over het vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) zijn afspraken gemaakt in het NBW.

Een actualisatie van de NBW uit 2003 komt voort uit de invoering van de KRW, de noodzaak tot het aanscherpen van een aantal begrippen en het beschikbaar komen van nieuwe klimaatscenario’s.

Voor regionale wateroverlast moet nu gebruik worden gemaakt van het KNMI klimaatscenario 2006 scenario G als ondergrens, die daarmee het middenscenario 2050¹ vervangt. Het klimaatscenario G gaat uit van 1°C temperatuurstijging op aarde in 2050 t.o.v. 1990, westenwind blijft de overheersende wind in winter en zomer. Toename dagneerslag in 2050: in de winter 4% en in de zomer 13%.

Met het NBW-Actueel onderstrepen het Rijk, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten de gezamenlijke opgaven om het watersysteem op een zo kort mogelijke termijn en tegen de laagste maatschappelijk kosten op orde te brengen en te houden. Samenwerken is de rode draad van het geactualiseerde Nationaal Bestuursakkoord.

De nieuwe Waterwet (2009) vervangt acht bestaande wetten voor het waterbeheer. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater. Door de Waterwet zijn waterschappen, gemeenten en provincies beter in staat wateroverlast, waterschaarste en watervervuiling tegen te gaan. Ook verbetert het de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. De wet voorziet in het toekennen van functies voor het gebruik van water zoals scheepvaart, drinkwatervoorziening, landbouw, industrie en recreatie. De functie stelt eisen aan de kwaliteit en de inrichting van het water. Deze eisen worden vertaald in concrete doelen zoals een beschermingsniveau tegen wateroverlast. De bestaande zorgplicht wordt daardoor tot op zekere hoogte gekwantificeerd.

De Waterwet stelt integraal waterbeheer op basis van de ‘watersysteembenadering’ centraal. Deze benadering gaat uit van het geheel van relaties binnen watersystemen. Denk hierbij aan de relaties tussen waterkwaliteit, -kwantiteit, oppervlakte- en grondwater, maar ook aan de samenhang tussen water, grondgebruik en watergebruikers. Hiernaast kenmerkt integraal waterbeheer zich ook door de samen-

¹ Middenscenario 2050: temperatuurstijging 1°C, toename neerslag 3%, toename neerslagintensiteit 10%.

hang met de omgeving. Dit komt tot uitdrukking in relaties met beleidsterreinen als natuur, milieu en ruimtelijke ordening.

De Waterwet stelt dat het waterschap een peilbesluit moet opstellen voor alle wateren in het beheer zoals aangegeven in de provinciale verordening. Nadrukkelijk stelt de Waterwet dat het mogelijk is om bandbreedtes op te nemen in plaatst van vaste peilen. Het waterschap heeft vervolgens een inspanningsverplichting om de in het peilbesluit vastgestelde peilen te handhaven.

B1.2.3 Deelstroomgebiedsvisie Midden-Holland

In de startovereenkomst WB21 (Commissie Waterbeheer 21ste eeuw, in 2000) hebben Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen het voornemen uitgesproken om in zeventien deelstroomgebieden te komen tot deelstroomgebiedsvisies. Eén daarvan is de deelstroomgebiedsvisie Midden-Holland. Een deelstroomgebiedsvisie heeft als centrale doel om op basis van landelijke afgesproken principes en uitgangspunten voor de lange termijn (2050) een systematisch beeld te schetsen van zowel de waterproblematiek als de richting waarin (ruimtelijke) oplossingen gezocht moeten worden om deze problemen het hoofd te kunnen bieden. Hoewel waterkwaliteit ook aandacht krijgt, ligt het accent op de problematiek van wateroverlast- en tekortsituaties. De ambitie voor de deelstroomgebiedsvisie ligt in het inzichtelijk maken van de ruimtebehoefte van het watersysteem en van de sturende werking van waterdoelstellingen voor het ruimtelijke beleid. De deelstroomgebiedsvisie zal beleidsmatig worden verankerd in de waterhuishoudingsplannen van de provincies en de waterbeheerplannen van de waterbeheerders.

B1.2.4 Provinciaal waterbeleid

Het Provinciaal Waterplan Zuid-Holland bevat de hoofdlijnen van het provinciaal waterbeleid voor de periode 2010-2015. Het plan komt in plaats van het waterbeleid zoals dat is vastgelegd in het Beleidsplan Groen, Water en Milieu (2006). Tevens vervangt dit Provinciaal Waterplan het Grondwaterplan 2007-2013.

De provincie benoemt de volgende vier kernopgaven:

1. waarborgen waterveiligheid;
2. realiseren mooi en schoon water;
3. ontwikkelen duurzame (zoet)watervoorziening;
4. realiseren robuust & veerkrachtig watersysteem.

De kernpunten van het provinciaal beleid voor peilbeheer zijn uitgewerkt in het Beleidskader Peilbeheer Zuid-Holland van maart 2008 (zie bijlage 2). Door de invoering van de Waterwet is het goedkeuringsinstrument voor de peilbesluiten door de provincie vervallen. De provincie zal nog wel de kaders stellen voor het peilbeheer. Ten aanzien van GGOR is vastgelegd dat de GGOR-programma's van de verschillende waterschappen worden gevolgd. Voor peilafwijkingen moeten de waterschappen zelf beleidsregels vastleggen in het waterbeheerplan. Het peilbeheer in natuurgebieden (Natura 2000 en PEHS) moet afgestemd worden op de natuurdoelen of instandhoudingsdoelen. Tevens moet worden nagegaan op welke wijze verdroging kan worden tegengegaan met behulp van peilbeheer.

Voor gebieden met een veenbodem geldt de richtlijn dat de maximale gebiedsgemiddelde drooglegging (gerekend per peilvak) 60 cm bedraagt. Verder moet het concept "functie volgt peil" gehanteerd worden. Dit concept is het meest kansrijk bij grootschalige omvormingsprocessen zoals landinrichting. Voor kleinere (deel)gebieden waar de aanwezige functies slecht verenigbaar zijn met het waterbeheer wordt per (deel)gebied nagegaan in hoeverre functieverandering of een andere oplossing tot de mogelijkheden behoort.

B1.2.5 Waterbeheerplan Hoogheemraadschap van Rijnland

In het Waterbeheerplan 2010 – 2015 (WBP4) worden de strategie, het beleid en de uit te voeren maatregelen aangegeven in de planperiode 2010-2015 voor het beheersgebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Onder het motto 'droge voeten en schoon water' staat het werk van Rijnland in het teken van drie hoofddoelen: (1) veiligheid tegen overstromingen, (2) voldoende water en (3) gezond water.

Onder het strategische doel “voldoende water” valt ook de verantwoordelijkheid van Rijnland voor het opstellen van peilbesluiten. Peilbeheer is één van de kerntaken van Rijnland. Dit peilbeheer is geregeld via actuele peilbesluiten. Bij het peilbeheer is het van belang het peil in de watergangen binnen bepaalde grenzen van peilvariatie te handhaven. De vraag welk peil onder normale (meest voorkomende) omstandigheden wordt gehandhaafd, wordt bepaald in een afweging van belangen. Die belangen zijn afhankelijk van het kunnen faciliteren van het grondgebruik (functies zoals bestemd in structuurvisies van de provincie en bestemmingsplannen van gemeenten) en duurzame belangen zoals goede waterkwaliteit en ecologie en bijvoorbeeld het beperken van maaiveldddaling (veengebieden). Het juridisch instrument bij deze afweging is het peilbesluit. Het peilbesluit wordt daartoe genoemd in de Waterwet. Rijnland heeft op basis van provinciale kaders in 2008 de ‘Nota Peilbeheer’ opgesteld. Deze nota geeft de uitgangspunten voor de peilbesluiten in het beheergebied van Rijnland (zie bijlage 3). Voor deze peilbesluiten wordt de GGOR-methodiek toegepast, en wordt rekening gehouden met beschermingsregimes van de natuurbeschermingswet, Natura 2000 en het verdrag van Malta (bescherming archeologisch erfgoed).

Soms zijn de belangen en bijbehorend peilbeheer conflicterend. Zo kan een peilkeuze ter facilitering van een functie nadelig werken voor een andere in het gebied gelegen functie, waardoor de waterkwaliteit en ecologie nadelig worden beïnvloed, of de peilkeuze zal de maaiveldddaling versterken. Het peilbesluit weegt dergelijke conflicterende belangen af, onder meer via de GGOR-systematiek. Het peilbesluit kan daarmee richting ruimtelijke ordening een signalerende functie vervullen. Rijnland zal dan ook hiervan gebruik maken om richting de RO in een volgende plan- of besluitvormingscyclus het waterbeheer en grondgebruik optimaal op elkaar afgestemd te krijgen.

Uitgangspunt bij het tot stand komen van het peilbesluit blijft overigens daarbij wel steeds dat de (op dat moment in de RO bepaalde) gebruiksfunctie in het peilbesluit gefaciliteerd wordt. In de planperiode heeft Rijnland voor alle peilgebieden geactualiseerde peilbesluiten en voor alle peilafwijkingen actuele vergunningen.

Het beleid met betrekking tot onderbemalingen en hoogwatervoorzieningen is nader uitgewerkt in de Beleidsregel Peilafwijkingen van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De belangrijkste punten voor een peilbesluit zijn samengevat in bijlage 3.

B1.3 Overig beleid

B1.3.1 Natuurwetgeving

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. Hiertoe zijn twee wetten actief, respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. In beide wetten zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventie, Conventie van Bonn en CITES.

De Natuurbeschermingswet 1998 richt zich alleen op gebiedsbescherming en legt de bescherming van natuurgebieden in de nationale wetgeving vast. Kern van de gebiedsbescherming wordt gevormd door het netwerk van *Natura 2000-gebieden* (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) die strikt beschermd zijn. Daarnaast zijn er ook nog tal van Beschermd Natuurmonumenten, de Nationale Landschappen, de Nationale Parken, is er de Ecologische Hoofdstructuur (Structuurschema Groene Ruimte en Nota Ruimte) en worden er in het kader van de Wetlands Conventie wetlands aangewezen. De Polder Oudenhof valt niet onder de Natuurbeschermingswet.

De verplichtingen voor soortbescherming zijn overgenomen door de Flora- en faunawet. De soortenbescherming kent naast de passieve wettelijke bescherming (het tegenhouden van verslechtering) met de Flora- en faunawet een actieve soortenbescherming via onder andere de soortenbeschermingsplannen (het Meerjarenprogramma Uitvoering Soortenbeleid 2000-2004) en de “rode lijsten”.

B1.3.2 Verdrag van Malta

In 1998 is door het Rijk het Verdrag van Malta ondertekend, waarin de bescherming en het behoud van archeologische waarden wordt nagestreefd. Aantasting en vernietiging van archeologische waarden kunnen reden zijn tot het onthouden van goedkeuring aan een plan. In paragraaf 2.10 wordt aangegeven welke archeologische en cultuurhistorische waarden in de Polder Oudenhof zijn gevonden.

Bijlage 2. Hoofdpunten uit het Beleidskader Peilbeheer Zuid-Holland

In het Beleidskader Peilbeheer Zuid-Holland (2008), dat door de provincie Zuid-Holland is opgesteld, worden de kaders voor het peilbeheer aangegeven. Door de invoering van de Waterwet is het goedkeuringsinstrument van de provincie komen te vervallen en de provincie stelt alleen nog de kaders.

De doelen van het provinciale peilbeleid voor de lange termijn zijn:

- Het provinciaal beleid voor peilbeheer biedt het kader waarmee de waterschappen de belangen, die bij het peilbeheer zijn betrokken, evenwichtig en inzichtelijk kunnen afwegen.
- De provincie streeft naar een ruimtelijke ordening waaraan water als sturend principe en de lagenbenadering ten grondslag liggen.

De doelen voor de korte termijn zijn:

- De waterschappen beschikken voor het hele beheergebied over geldige peilbesluiten. Nieuwe peilbesluiten zijn gebaseerd op het huidige beleid.
- De waterschappen leggen in hun waterbeheerplan de wijze waarop zij in peilbesluitprocedures komen tot een belangenafweging vast.
- In de toelichting op het peilbesluit wordt aangegeven op welke wijze de belangenafweging tot stand is gekomen en waarom besloten is voor een bepaald oppervlaktewaterpeil en wijze van beheer.
- GGOR wordt toegepast bij de afweging van belangen die ten grondslag liggen aan de keuze voor het oppervlaktewaterpeil. Hiermee wordt bedoeld dat de te nemen stappen volgens de GGOR systematiek worden doorlopen. Het Waternood-instrumentarium mag daarbij worden gebruikt.
- Peilafwijkingen (waaronder onderbemalingen en hoogwatersloten) zijn niet mogelijk tenzij het individueel belang onevenredig geschaad wordt ten opzichte van het algemeen belang. De waterschappen leggen in hun waterbeheerplan vast onder welke omstandigheden vergunningverlening voor peilafwijkingen aan de orde kan zijn.
- In gebieden met veen in de ondergrond mag het peil slechts worden verlaagd met de mate van in het verleden opgetreden maaiveld dalings. Tevens geldt de richtlijn dat de maximale gebiedsgemiddelde drooglegging (gerekend per peilvak) 60 cm bedraagt.

De provincie gaat voor delen van de provincie haar goedkeuringsbevoegdheid voor peilbesluiten loslaten. Alleen de peilbesluiten ter plaatse van zogenoemde kwetsbare gebieden zullen na vaststelling van voorliggend beleid nog ter goedkeuring aan de provincie worden voorgelegd. Zettingsgevoelige gebieden, de gebieden met de functie bollenteelt en/of boomteelt en bestaande en nieuwe natuurgebieden worden als kwetsbaar aangemerkt.

Natuurgebieden

Voor een gebied waarvan een natuurgebied deel uitmaakt, of voor een gebied dat in de beschermingszone van een natuurgebied ligt, geldt het volgende: Bij het opstellen van een peilbesluit wordt nagegaan op welke wijze verdroging kan worden tegengegaan met behulp van peilbeheer. Het peilbeheer in natuurgebieden wordt afgestemd op de natuurdoelen of instandhoudingdoelen. Ook bij peilbesluiten in en om een natuurgebied geldt dat de waterbeheerder alle belangen inzichtelijk maakt en afweegt. Daarbij moet rekening worden gehouden met het compensatiebeginsel, vastgelegd in de Nota Compensatiebeginsel Natuur en Landschap (provincie Zuid-Holland, 1997).

Functie volgt peil

Het concept 'functie volgt peil', is het meest kansrijk in grootschalige omvormingsprocessen zoals landinrichting. In deze omvormingsprocessen worden in een groot gebied de functies opnieuw gedefinieerd en vervolgens door de provincie vastgelegd in het streekplan. Bij het opstellen van een peilbesluit kan het waterschap de conclusie trekken dat bepaalde functies, in relatie tot het waterbeheer, niet of slecht verenigbaar zijn. Dit signaal wordt aan de provincie afgegeven. De provincie zal nagaan in hoeverre functieverandering of een andere oplossing (bijvoorbeeld doelaanpassing, flankerend beleid) tot de mogelijkheden behoort.

Bijlage 3. Nota Peilbeheer

Doelstelling van de Nota peilbeheer

Het Hoogheemraadschap van Rijnland staat voor grote opgaven in het waterbeheer (droge voeten/NBW en schoon water/KRW). De instrumenten en visies op waterbeheer maken tegelijkertijd een ontwikkeling door te zien aan: concept flexibel peilbeheer, gebiedgerichte Water- (en RO) plannen, integrale afweging met GGOR, eisen duurzaamheid, regulering peilafwijkingen. Peilbeheer gebaseerd op een peilbesluit is daarbij een belangrijk en wettelijk geborgd instrument bij waterbeheer (Wet op de Waterhuishouding/Waterwet). Het peilbesluit biedt als zodanig voor de ingelanden dan ook rechtszekerheid ten aanzien van het te voeren peilbeheer.

Voor eenduidig en gedragen peilbeheer is het daarom wenselijk de uitgangspunten en kaders in beleid vast te leggen. Hiertoe is de Nota Peilbeheer opgesteld. De Nota dient duidelijkheid te bieden aan belanghebbenden over de kaders en uitgangspunten waarop een peilbesluit tot stand komt en het dagelijkse peilbeheer wordt uitgevoerd.

Uitgangspunten peilbeheer

Samengevat worden hieronder de volgende kaders en uitgangspunten voor het opstellen van peilbesluiten en het dagelijkse peilbeheer gehanteerd.

Uitgangspunten bij het opstellen van peilbesluiten

1. Bij de afweging voor de peilkeuze wordt de overwegende functie uit het bestemmingsplan als richtinggevend genomen. Bij gevarieerd grondgebruik zal terughoudendheid worden betracht bij het volgen van deze differentiatie in het peilbeheer. Bij de afweging zal waar relevant ook worden geanticipeerd op ontwikkelingen uit de structuurvisies van rijk, provincies en gemeenten om niet duurzame investeringen te voorkomen.
2. De drooglegging is een bepalende factor bij de keuze van het peil. Hierbij wordt gebruikgemaakt van richtwaarden. De uiteindelijke keuze van drooglegging en peil in een peilbesluit is maatwerk.
3. Het peilregime voor een betreffend peilgebied is maatwerk vanuit de specifieke situatie en gestelde doelen aan het watersysteem.
4. In specifieke gevallen is het mogelijk *tijdelijke peilen* in te stellen. In het peilbesluit zal deze mogelijkheid worden afgewogen en er zullen voor het instellen daarvan criteria worden opgenomen.
5. In het peilbeheer worden robuuste watersystemen ofwel zo groot mogelijke beheereenheden nagestreefd. In het peilbesluit dient de afweging robuust watersysteem versus peildifferentiatie gemaakt te worden op basis van de te bereiken doelstellingen. Deze zijn, het faciliteren van de functie, het verminderen van risico van falen van het peilbeheer, het beperken van de beheerkosten, verbetering van de waterkwaliteit en ecologie, en indien van toepassing de vertraging van de maaiveldaling en vergroting van recreatiemogelijkheden.
6. Maaiveldaling in veenweidegebieden dient te worden beperkt door middel van een beperking van de grootte van de drooglegging. Hiervoor is de richtlijn van een maximum gemiddelde drooglegging van 60 cm gesteld. Bij de actualisatie van peilbesluiten in de veenweidegebieden waarbij de drooglegging nog groter is dan 60 cm zal deze richtlijn in principe worden gevolgd. In overige gevallen is de richtlijn dat maximaal de maaiveldaling wordt gevolgd.
7. Drooglegging, variatie in peil, de peilvakgrootte en het operationele beheer zijn bepalende factoren voor een goede waterkwaliteit en ecologie. In het peilbesluit zullen deze aspecten op basis van de gebiedsspecifieke situatie worden meegenomen bij de afweging van de peilkeuzen.
8. De afweging van belangen bij de peilkeuze is gebiedsspecifiek maatwerk en verloopt via een inzichtelijke procedure, waarbij hulpmiddelen als GGOR, eventueel MKBA en het actief betrekken van belanghebbenden onderdelen vormen van de besluitvorming.
9. Waar mogelijk stuurt Rijnland op synergie van de peilbesluitprocedure met andere planvormen zoals watergebiedsplannen met opgaven volgend uit NBW en KRW. De kerntaak van het peilbesluit blijft nadrukkelijk het op duurzame wijze faciliteren van de functie.
10. Bij de analyse en afweging van het peilbesluit brengt Rijnland, waar relevant, knelpunten en kansen tussen de ruimtelijke ordening van functies en het watersysteem in beeld. Geconstateerde kansen en knelpunten brengt Rijnland actief onder de aandacht van de ruimtelijke ordenaar.

11. Bij grote maaivelddaling kan Rijnland het peil gedurende het peilbesluit gefaseerd verlagen (peil-indexering). Deze peilindexering hanteert Rijnland in principe alleen indien de (verwachte) maaivelddaling groter is dan 5 cm per 10 jaar.

Uitgangspunten ten aanzien van het operationele peilbeheer

12. In ieder peilgebied wordt inzicht gegeven in het gevoerde peil en zijn geregistreerde gegevens beschikbaar voor ingelanden. De wijze van registratie en beschikbaarstelling van gegevens wordt opgenomen in een *meet- en registratieplan*. In ieder peilgebied bevindt zich minimaal één peilschaal en deze wordt opgenomen op de bij het peilbesluit behorende kaart.
13. In de toelichting bij het peilbesluit worden de reguliere operationele marges vermeld en zal worden aangegeven met welke extreme waterstanden volgens de normering rekening gehouden moet worden. De vermelde marges en extreme waterstanden dienen beschouwd te worden als informatie gegeven de inspanningsverplichting en niet beschouwd te worden als resultaatverplichting.
14. Ter voorkoming van verwachte wateroverlast kan op basis van een door een meteorologische dienst afgegeven voorspelling of andere relevante informatie geanticipeerd worden door een tijdelijke peilverlaging. Er zal niet geanticipeerd worden indien verwacht wordt dat dit zal leiden tot onevenredige benedenstroomse afwenteling. In het peilbesluit zal worden bepaald tot welke marge tijdelijke peilverlaging mogelijk is.
15. Noodbemaling zal worden ingezet indien een bepaalde onevenredige peiloverschrijding is opgetreden, er de verwachting is dat deze overschrijding langer aanhoudt dan een bepaalde tijdsduur en dat daardoor schade kan ontstaan. Noodbemaling wordt ingezet afhankelijk van beschikbaarheid van capaciteit en indien dat niet zal leiden tot onevenredige benedenstroomse afwenteling. Indien onvoldoende noodcapaciteit beschikbaar is en of de inzet gelimiteerd is dan geldt dat hoogte van verwachte schade de prioriteit van inzet bepaalt. In het calamiteitenbestrijdingsplan is de operationele inzet van de noodbemaling (wanneer en hoe) nader uitgewerkt.